

Riskbedömning inom tillverkningsindustrin

– Nationell tillsynsinsats 2011

Rapport 2011:17

Riskbedömning SAM Tillverkningsindustrin

Arbetsmiljöverket

November 2011

Innehåll

– Om undersökningen.....	3
– Resultat från undersökningen.....	9
– Kännedom, information inför och upplevelse av inspektionsbesök.....	9
– Upplevelse av krav, inspektionsmeddelande och uppföljningsbesök.....	17
– Effekt av besök/inspektion.....	31
– Kravens betydelse.....	34
– Riskbedömning, drivkrafter och tips och idéer, information från AV.....	38
– Sammanfattning, skillnader och slutsatser	63

Om undersökningen

OBSERVE
CONSULT
NAVIGATE

Bakgrund och syfte

- Ett av arbetsmiljöverkets prioriterade områden för 2011 är riskbedömning inom Systematiskt arbetsmiljöarbete.
- Genom en nationell tillsynsinsats inom tillverkningsbranscherna avseende riskbedömningar avser Arbetsmiljöverket att förmå arbetsgivarna att förebygga arbetsolyckor och arbetssjukdomar.
- Syftet med undersökningen är att utvärdera Arbetsmiljöverkets insatser inom Tillverkningsindustrin 2011 mot bakgrund av Arbetsmiljöverkets projekt: "Nationell tillsynsinsats 2011".

Metod och genomförande

- Undersökningen genomfördes med en kombination av kvalitativa djupintervjuer per telefon och kvantitativa telefonintervjuer.
- Målgrupp var företag som har fått inspektionsbesök under 2011.
- Företag som fått krav under inspektionen och företag som inte fått krav ingår i undersökningen. De som fått krav har även fått ett uppföljningsbesök.
- Djupintervjuerna genomfördes dels inför och dels som en uppföljning av den kvantitativa undersökningen. Syftet var att få input till frågeställningar till och en djupare förståelse av svaren i den kvantitativa undersökningen.

Metod och genomförande forts.

- De 20 djupintervjuerna genomfördes med spridning på storlek och bransch.
- Totalt har 294 telefonintervjuer genomförts.
- Branscher som ingår i undersökningen: metall, transportmedel, livsmedel/dryck/tobak, process, trävaru/möbel, övrig tillverkning.

Företag som fått krav	Kvantitativa telefonintervjuer			Djupintervjuer
	Fördelning av intervjuer efter företagsstorlek	Antal företag totalt	Antal genomförda intervjuer	
	Antal anställda			
	3-9	247	98	10
	10-19	102	71	
	20+	43	31	
Företag som inte fått krav		145	94	10
Samtliga företag		537	294	20

Bortfallsredovisning

	Företag som har fått krav	Företag som inte har fått krav
Bruttourval	296	145
A-Bortfall Utgående ur populationen		
Fel telefonnummer/ Fax / modem	23	25
<i>Nettourval</i>	273	120
B-Bortfall		
Ej anträffade efter 5 kontaktförsök	58	24
Vägran	15	2
Genomförda intervjuer	200	94
Svarsfrekvens	73%	78%

Redovisning av resultat

- Resultatet redovisas med utgångspunkt i den kvantitativa undersökningen. Information och citat från djupintervjuundersökningen finns med under respektive område. (Citat där vi anger storlek på företag är hämtade från djupintervjuundersökningen och övriga citat där vi endast anger om det gäller företag som fått krav eller inte är hämtade från de öppna svaren i telefonintervjuundersökningen.)
- I frågor som ställs som påståenden har respondenten fått ange på en 10- gradig skala hur pass väl de instämmer i påståendet. (10 innebär instämmer helt och hållet och 1 instämmer inte alls).
- Svar mellan 8 och 10 bedömer vi som ett högt betyg (dvs respondenten instämmer i hög utsträckning). Svar mellan 1 och 3 bedömer vi som ett lågt betyg (dvs respondenten instämmer inte).
- I redovisningen är totalen för ”företag som fått krav” viktad efter undergruppernas relativa andel i totalpopulationen.

Resultat

Kännedom, information inför besök,
upplevelse av inspektionsbesöket

Företag som fått krav och företag som
inte fått krav

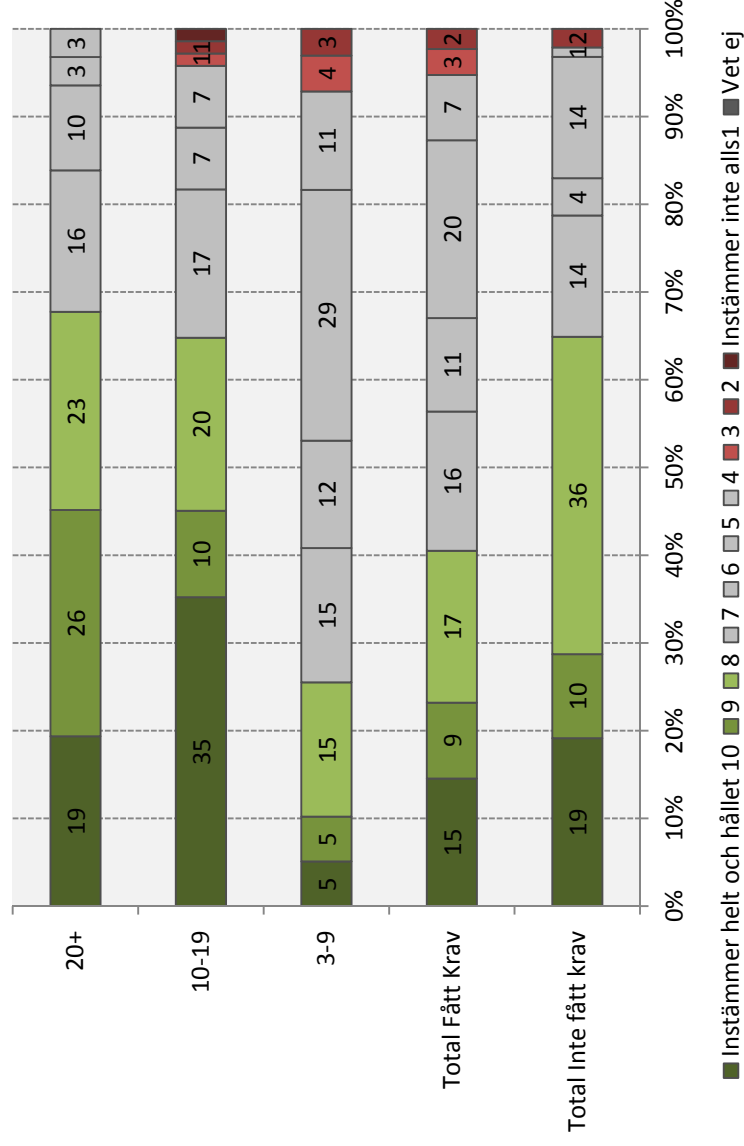
Kännedom om Arbetsmiljöverket

- Det är en större andel av företag som inte har fått krav som i hög utsträckning (svarar 8-10) anser sig känna till AV mycket väl. (65% av de som inte har fått krav jämfört med 40% av de som har fått krav).

- Bland företag som har fått krav är det en betydligt större andel av de större företagen som i hög utsträckning (svarar 8-10) anser sig känna till AV mycket väl. (Närmare 70% av företag med fler än 20 anställda jämfört med 25% av företag med 3-9 anställda.)

Jag känner till Arbetsmiljöverket och deras uppdrag mycket väl

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

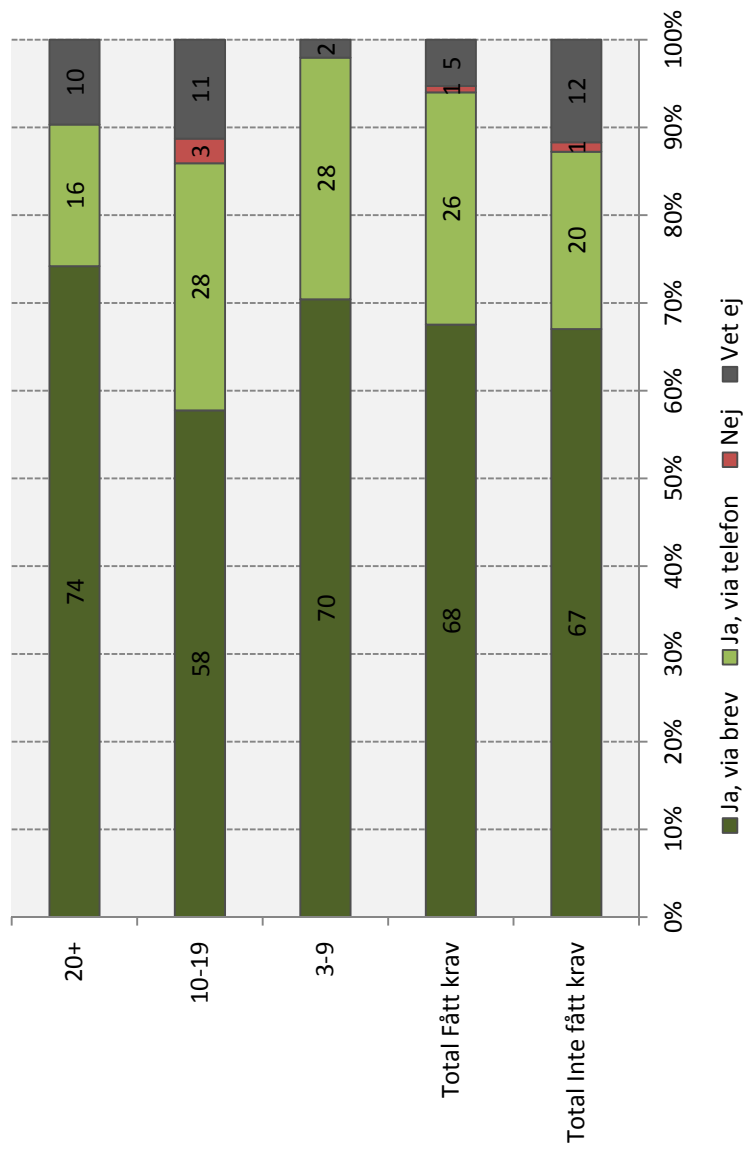

Information inför inspektionsbesök

- Närmare 70% av företagen på totalnivå (gäller både de som fått krav och de som inte fått krav) fick information via brev inför inspektionsbesöket.
- På totalnivå är det 20% (företag som inte fått krav) respektive 26% (företag som fått krav) av företagen som fick information via telefon.
- Inga stora skillnader mellan målgrupperna.

Minns du om ni fick någon information inför inspektionsbesöket?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Information inför inspektionsbesök

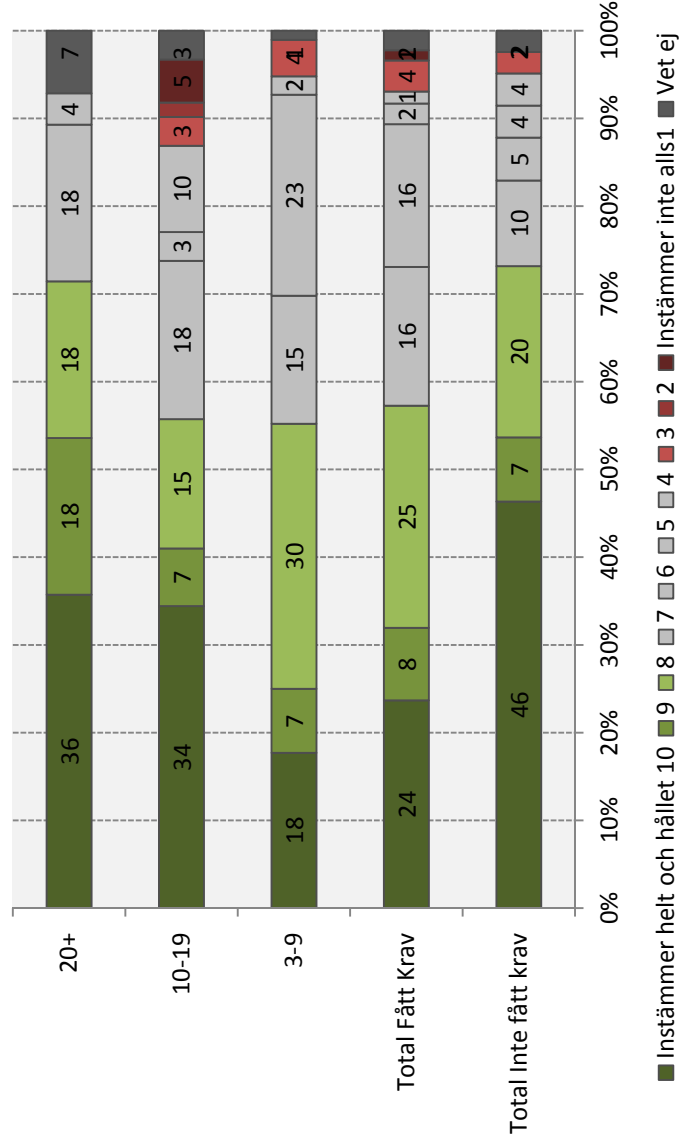
- Fler bland de som inte fått krav anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att informationen var tillräcklig (drygt 70%).
Motsvarande andel bland företag som fått krav är 57%.
- Bland företag som fått krav är det framförallt de mindre företagen som inte i lika hög utsträckning anser att informationen var tillräcklig.

” Syftet med besöket kunde gjorts lite tydligare.” (Företag som inte fått krav)

” Vad inspektionen skulle handla om.” (Företag som fått krav)

Arbetsmiljöverkets information inför inspektionen innehöll tillräckligt med information

Bas: Om Ja, "Minns du om ni fick någon information inför besöket"
(Gruppen "fått krav" är viktad)

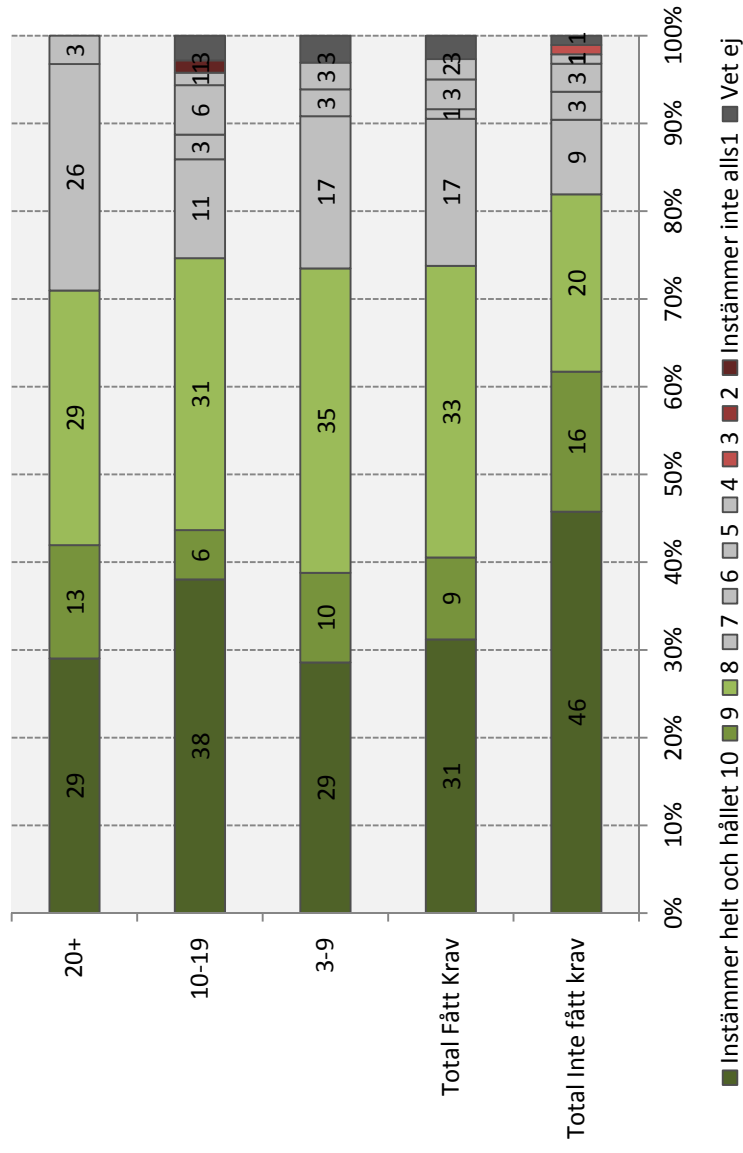

Upplevelse av inspektionsbesöket

- Inspektörens förklaring av syftet upplevdes av majoriteten som mycket tydlig.
- Drygt 70% av de företag som fått krav och drygt 80% av de företag som inte fått krav upplevde i hög utsträckning (svarar 8-10) detta.

Inspektörens förklaring av syftet med inspektionen var mycket tydlig

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

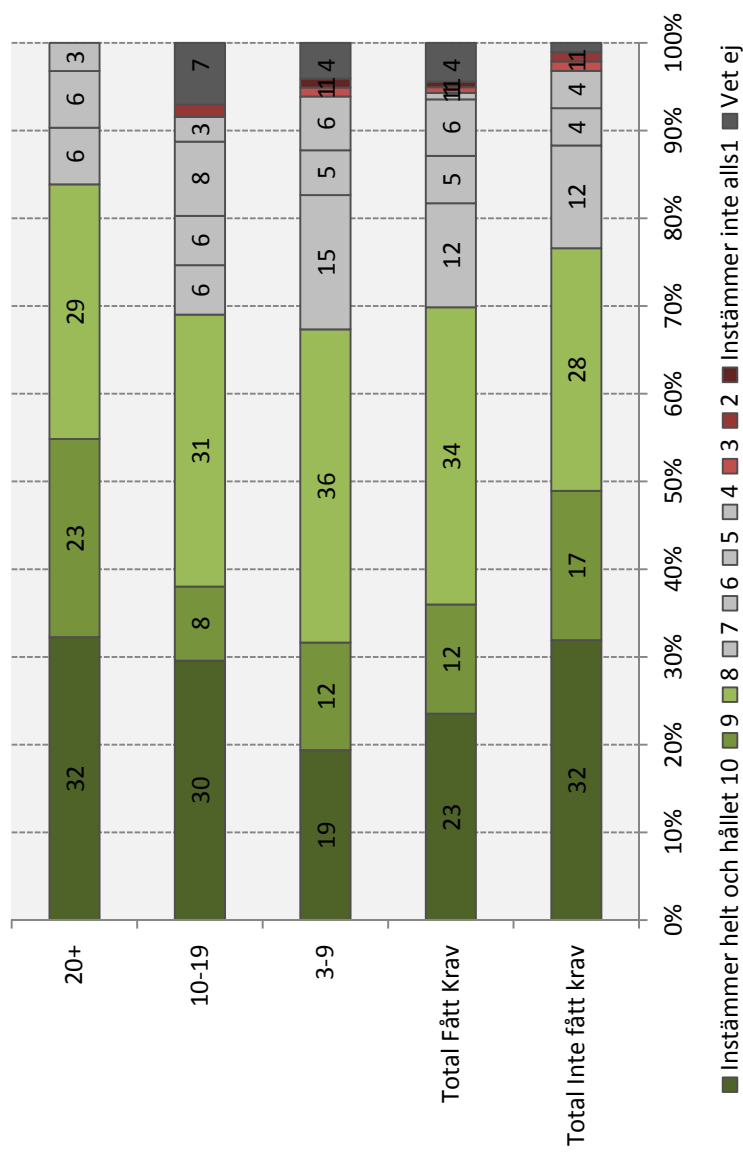
Upplevelse av inspektionsbesöket

- Inspektörens kunskap om de frågor inspektionen handlade om upplevdes av de flesta företag som mycket bra.
- 70% av företag som fått krav och 77% av de företag som inte fått krav instämmer i hög utsträckning (svarar 8-10).
- En större andel av företag med 20 anställda eller fler instämmer i hög utsträckning.

”Man får konkreta tips och idéer som är speciellt anpassade till sin egen arbetsplats.” (företag som inte fått krav 20+)

Inspektörens kunskap om de arbetsmiljöfrågor som inspektionen handlade om var mycket bra

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

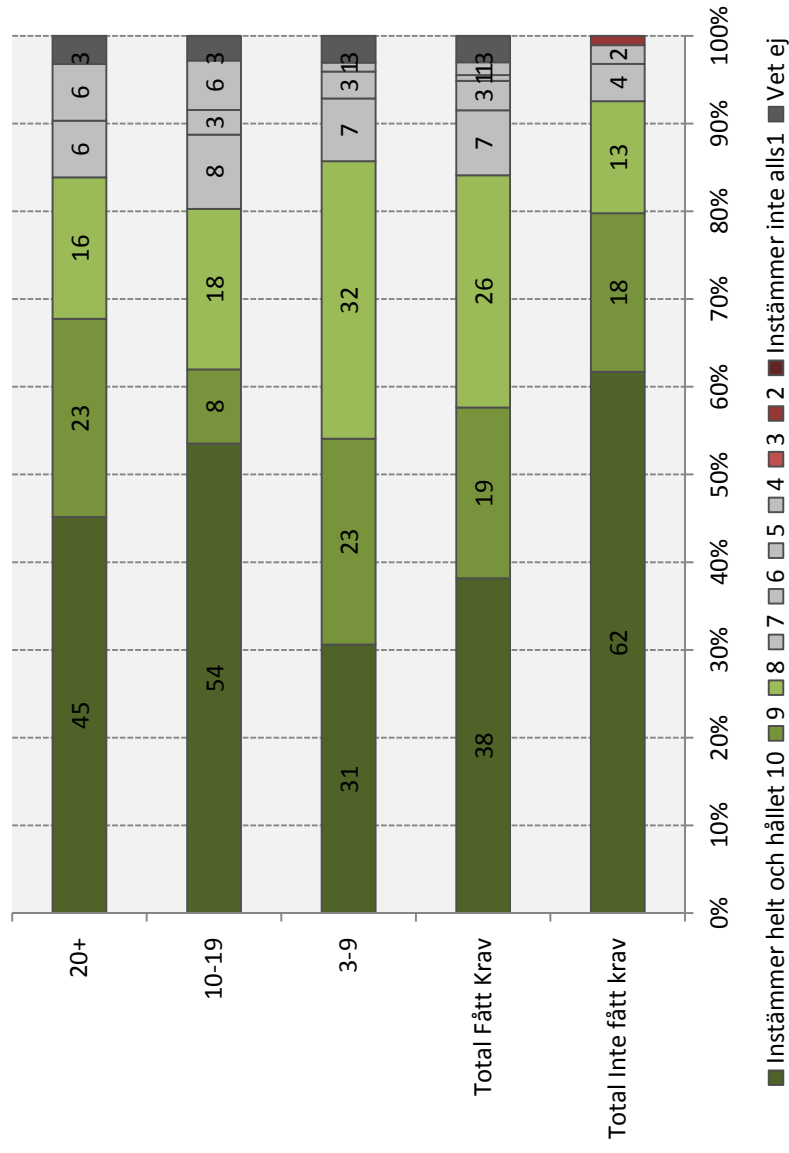
Upplevelse av inspektionsbesöket

- Inspektörens bemötande uppfattades av de allra flesta som mycket bra.
- Drygt 90% av företag som inte fått krav och drygt 80% av företag som fått krav upplevde i hög utsträckning (svarar 8-10) inspektörens bemötande som mycket bra.

”Jag uppfattade mötet som mycket positivt. Det var ett bra sätt att få information och ett trevligt möte.” (Företag som inte fått krav)

Inspektörens bemötande vid inspektionen var mycket bra

Bas: Samtliga (Gruppen ”fått krav” är viktad)

Upplevelse av inspektionsbesöket

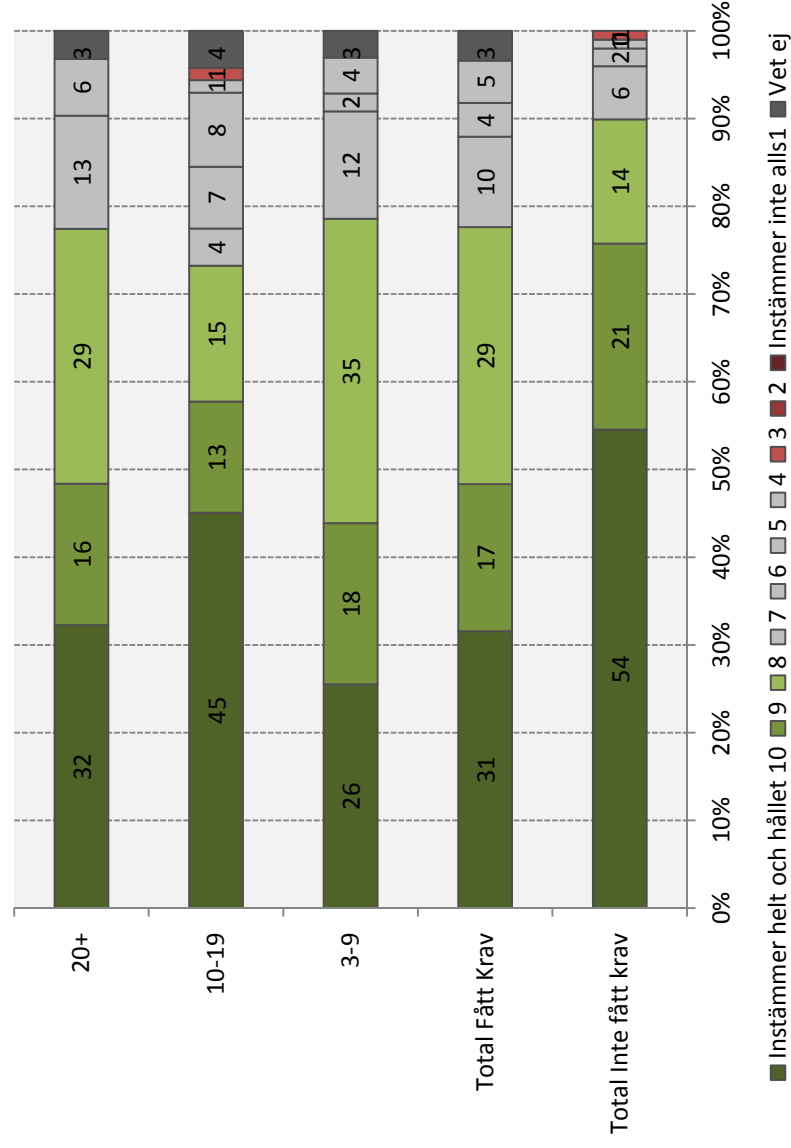
- Majoriteten av företagen upplevde att inspektören gav saklig och bra information.
- 90% av företag som inte fått krav och 77% av företag som fått krav instämmer i hög utsträckning (svarar 8-10).

” Vi diskuterade fram och tillbaka. Inspektören var bra och saklig.”
(Företag som fått krav)

”Det var bra, inspektören hade bra idéer.” (Företag som fått krav)

Inspektören gav saklig och bra information

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Resultat

Upplevelse av krav,
inspektionsmeddelande och
uppföljningsbesök

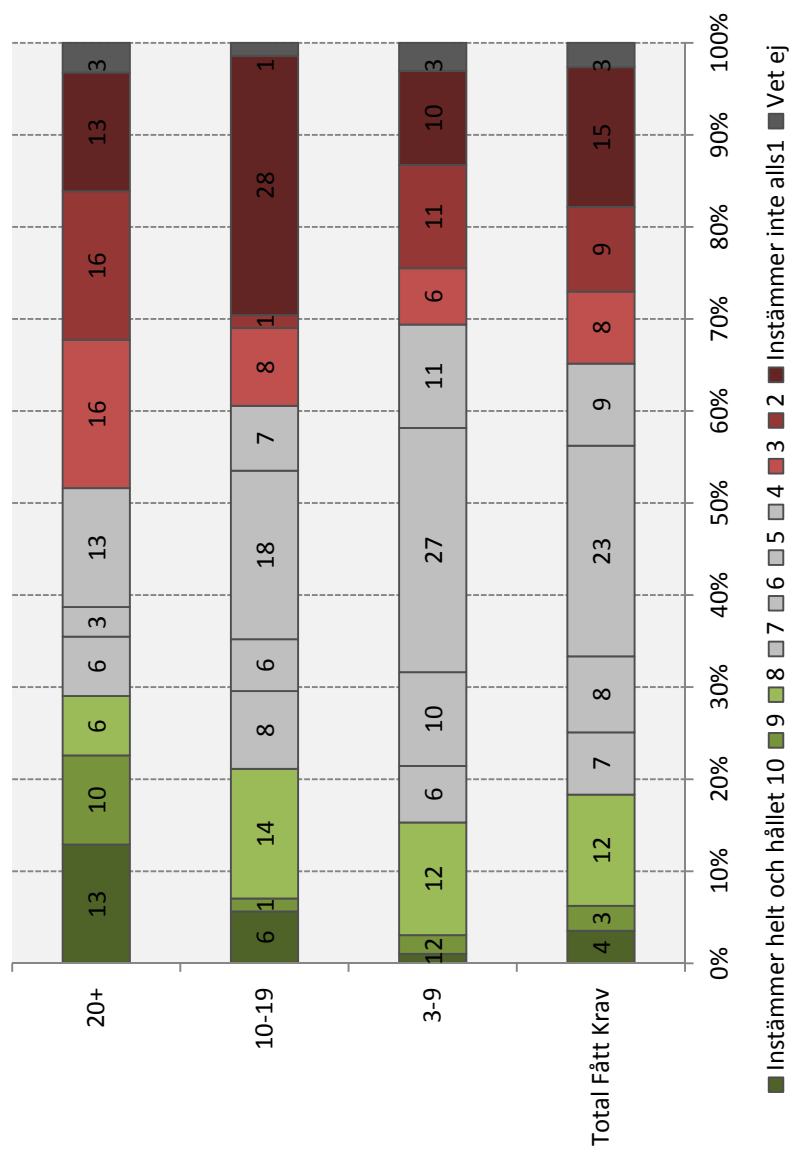
Företag som fått krav

Upplevelse kraven och inspektionsmeddelandet

- Närmare 20% av företagen på totalnivå anger i hög utsträckning (svarar 8-10) att de kände till bristerna redan innan inspektionen, medan drygt 30% anger att de inte kände till bristerna innan (svarar 1-3).
- En större andel av företag med 20 anställda eller fler anger i hög utsträckning (svarar 8-10) att de kände till bristerna redan innan inspektion.

Vi kände till dessa brister redan innan inspektionen

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

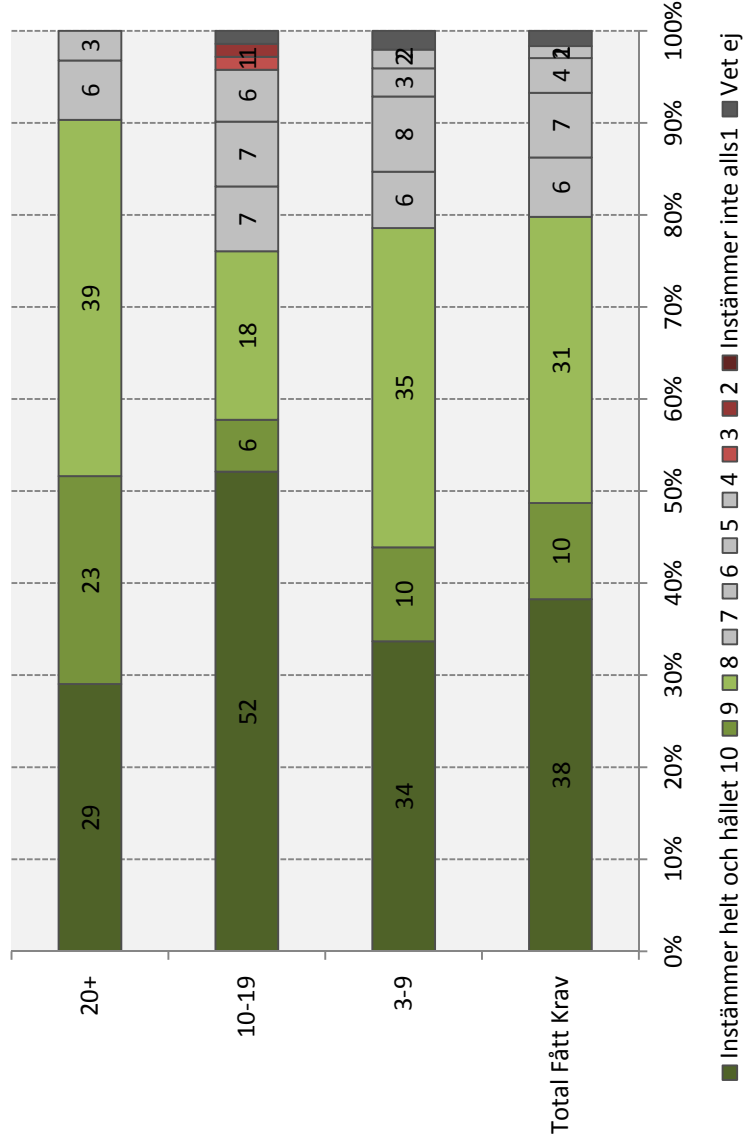

Upplevelse kraven och inspektionsmeddelandet

- På totalnivå är det 80% av företagen som i hög utsträckning anser (svarar 8-10) att det i det skriftliga inspektionsmeddelandet framgick tydligt vad som skulle åtgärdas.
- Hela 90% av företag med 20 anställda eller fler instämmer i hög utsträckning (svarar 8-10).

I det skriftliga inspektionsmeddelandet framgick det tydligt vad vi skulle åtgärda

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

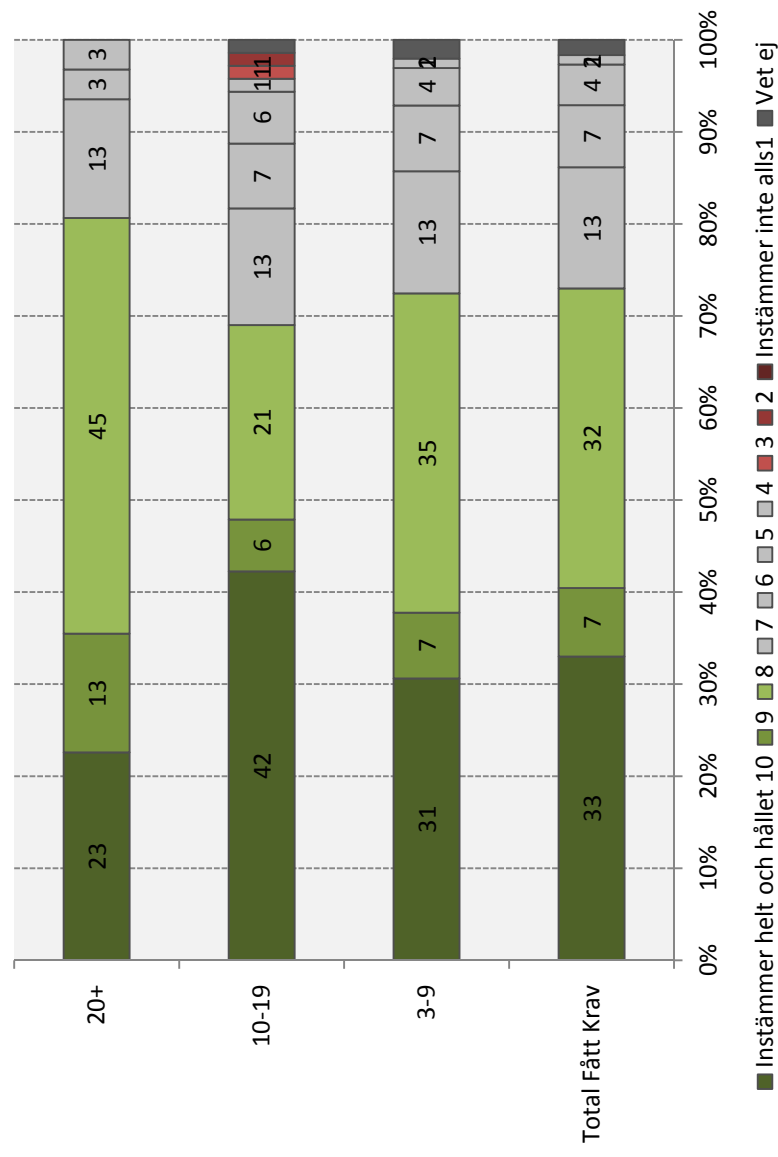

Upplevelse kraven och inspektionsmeddelandet

- Drygt 70% av företagen på totalnivå anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att inspektionsmeddelandet var lätt att förstå.
- En något större andel bland företag med 20 eller fler anställda, 80%, instämmer i hög utsträckning (svarar 8-10).

Inspektionsmeddelandet var lätt att förstå

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

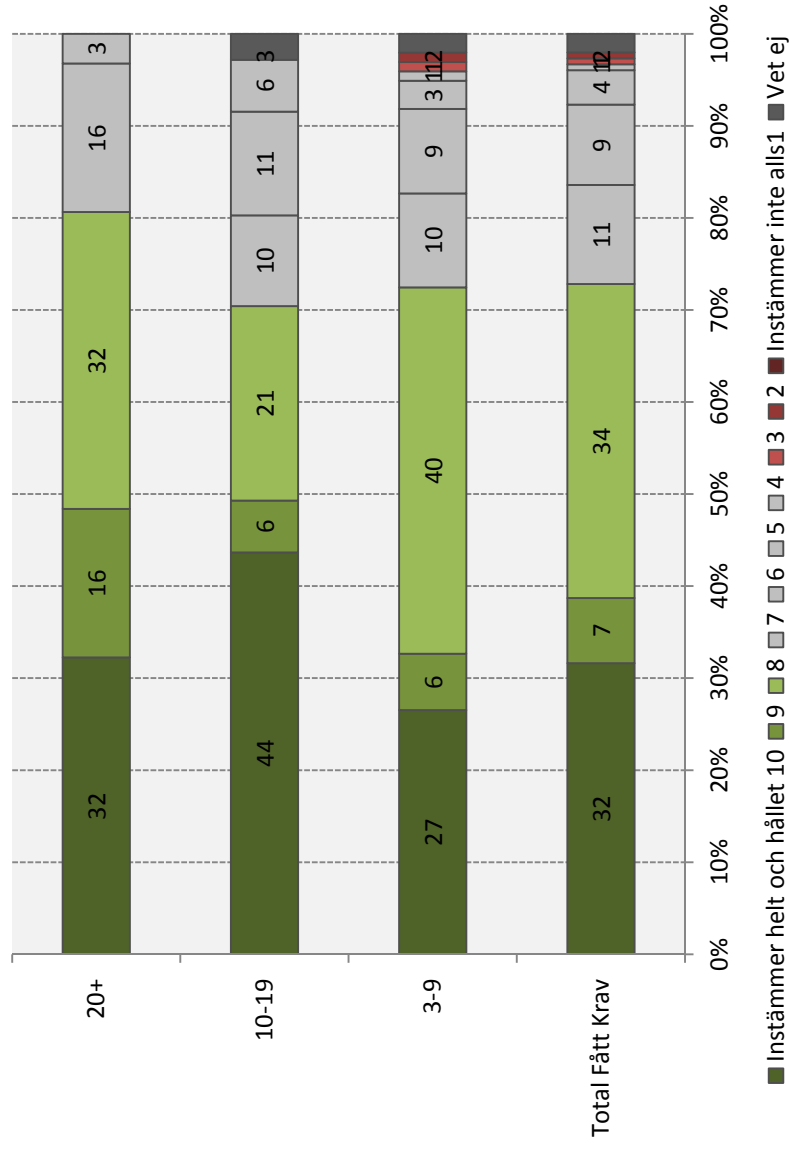

Upplevelse kraven och inspektionsmeddelandet

- Drygt 70% av företagen på totalnivå anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att inspektionsmeddelandet innehöll tillräcklig information.
- En något större andel bland företag med 20 eller fler anställda, 80%, instämmer i hög utsträckning (svarar 8-10).

Inspektionsmeddelandet innehöll tillräcklig information

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

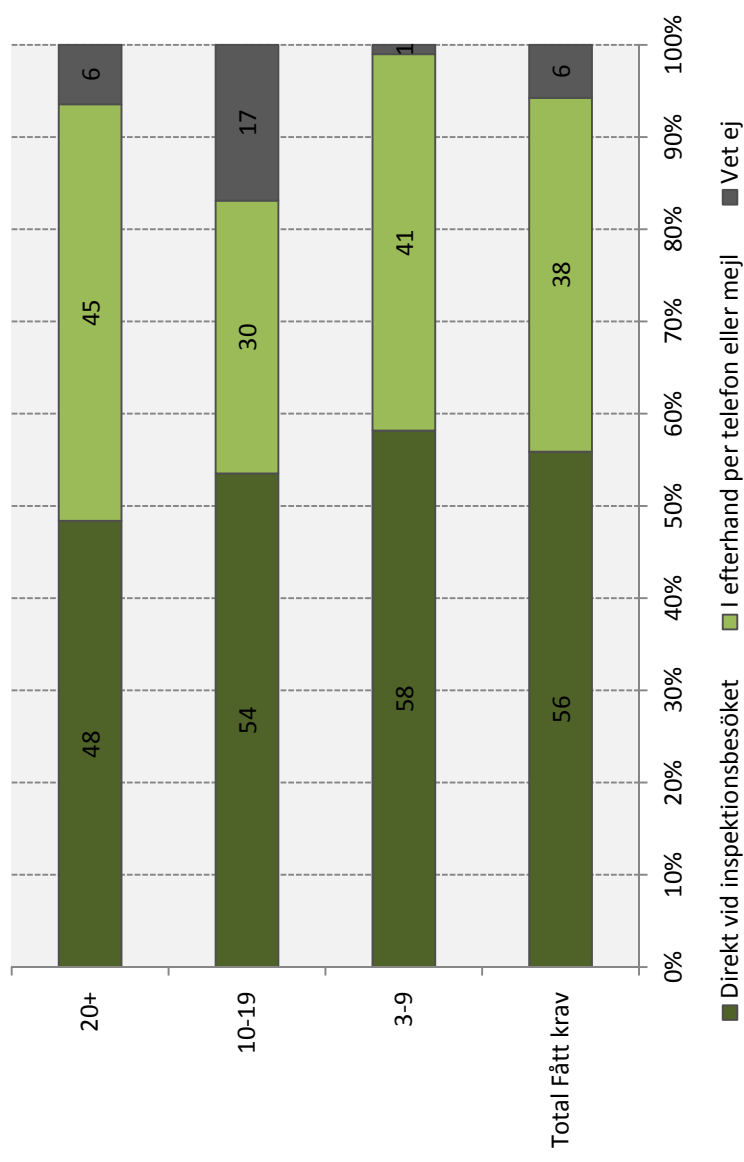

Bokning av uppföljningsbesök

- Drygt hälften av uppföljningsbesöken bokades direkt vid inspektionsbesöket (56% på totalnivå).
- 38% av uppföljningsbesöken bokades i efterhand per telefon eller mejl.

Bokades uppföljningsbesöket direkt vid inspektionsbesöket eller bokades det i efterhand per telefon eller mejl?

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

Bokning av uppföljningsbesök

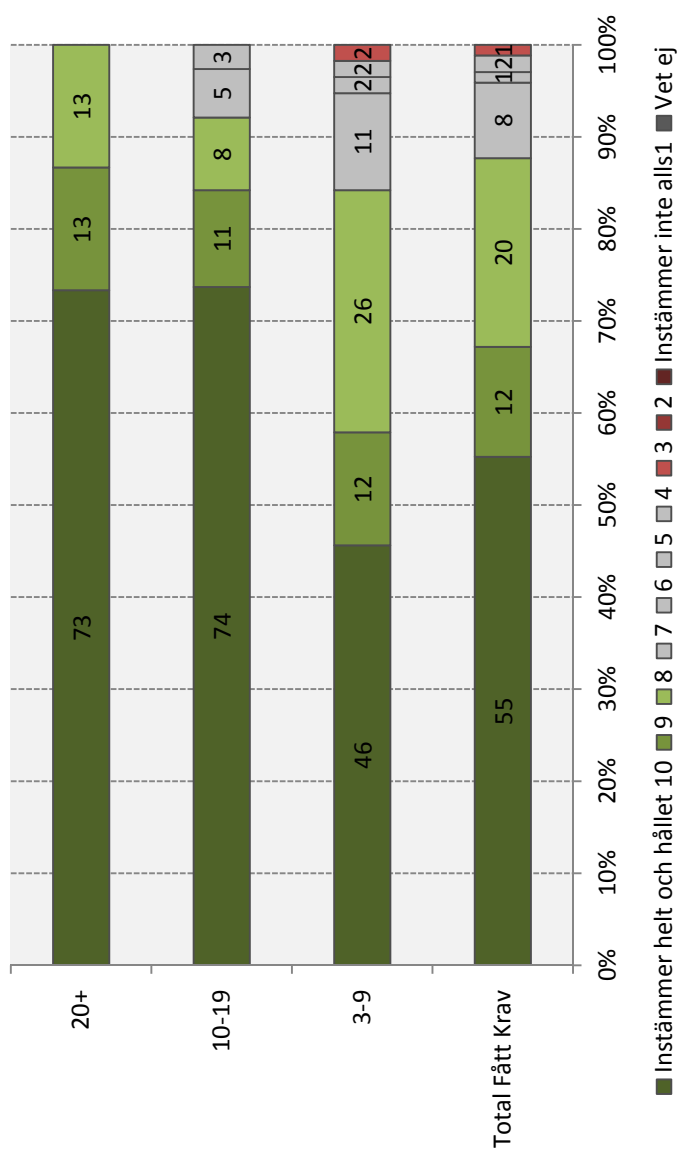
- Av de företag där uppföljningsbesök bokades direkt vid inspektionsbesöket anger närmare 90% i hög utsträckning (svarar 8-10) att de upplever detta förfaringsätt som positivt.

”Vi bokade direkt på plats och det var mycket positivt.” (Företag 10-19 anställda)

Bokning via mail är bra, då har man skriftligt på det och glömmet det inte.” (Företag 10-19 anställda)

Jag upplever det positivt att uppföljningsbesök bokas direkt vid inspektionsbesöket

Bas: Företag som svarat att uppföljningsbesök bokades ”direkt vid inspektionsbesöket” (viktad)

Bokning av uppföljningsbesök

- 80% av de som fått krav anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att informationen om uppföljningsbesöket var tillräcklig.

"Allt var solklart."

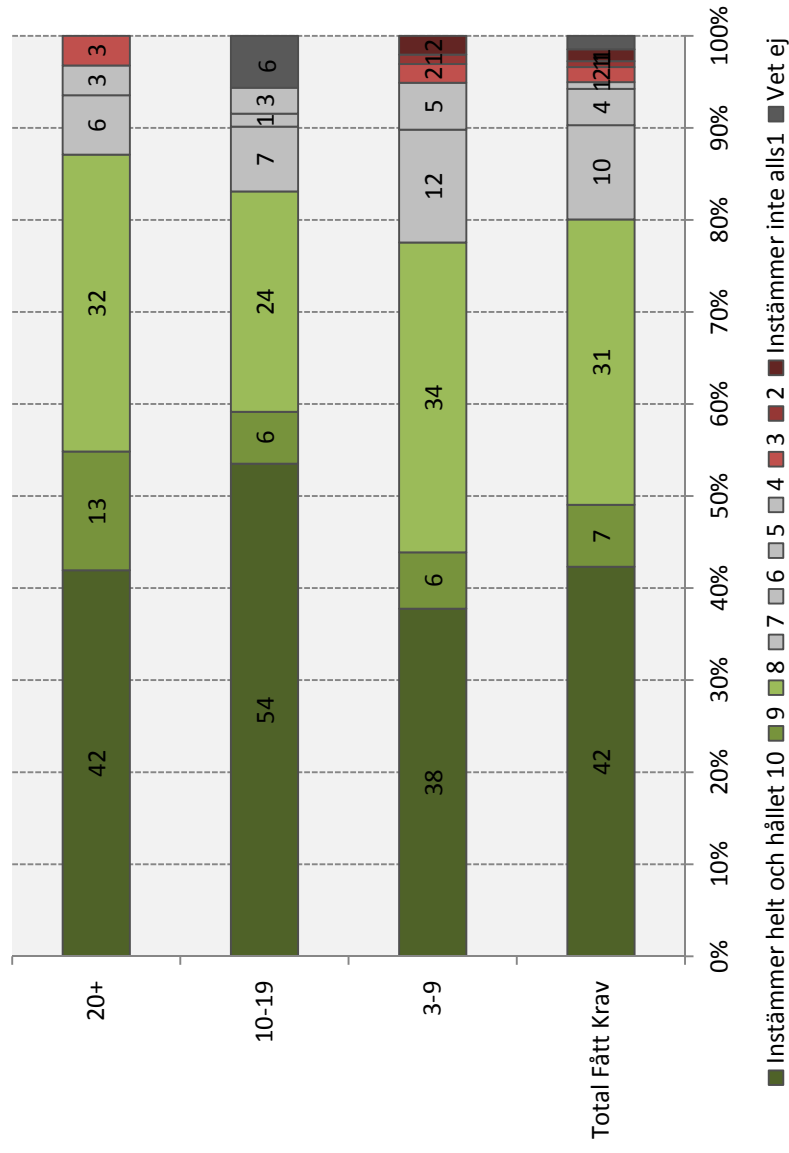
"Datum och tid saknades."

"Det stämde inte med bokningsdatum."

"Förklaring till hur bristerna skulle åtgärdas."

Informationen om uppföljningsbesöket var tillräcklig

Bas: Samtliga Fått krav (vikttad)

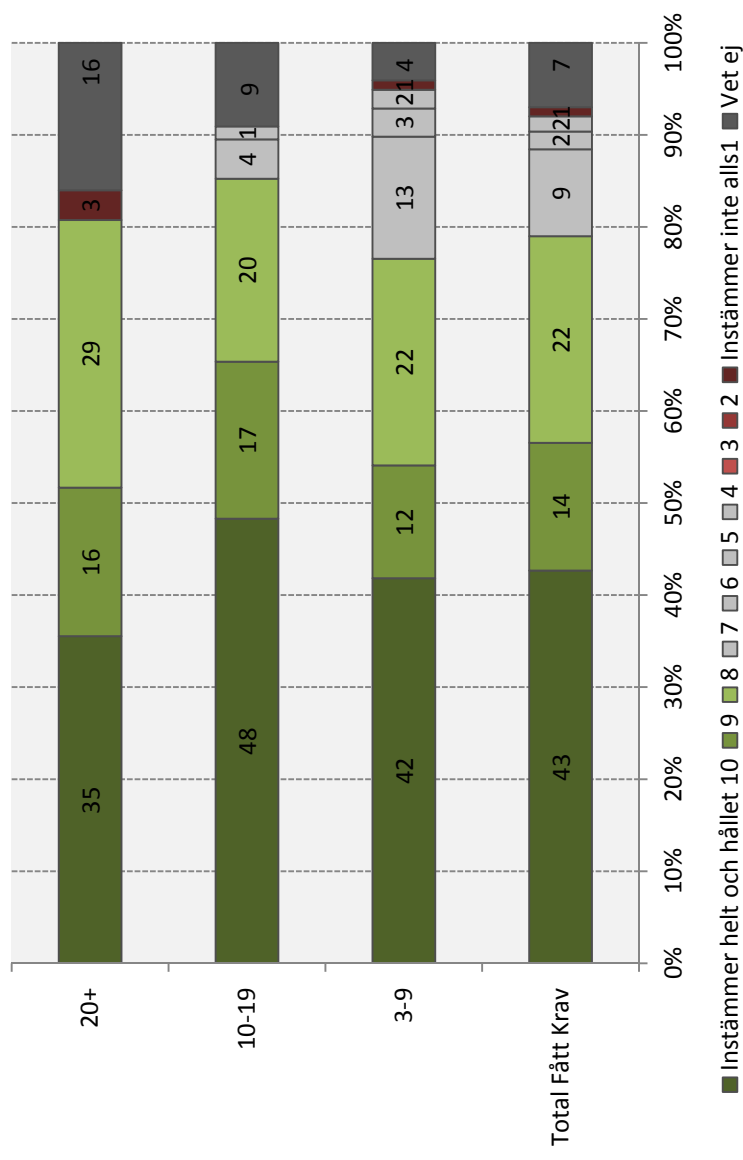

Svar på krav

- Närmare 80% anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att det är positivt att lämna svar direkt vid uppföljningsbesöket.

Jag tyckte att det var positivt att lämna svar direkt vid uppföljningsbesöket

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

Svar på krav

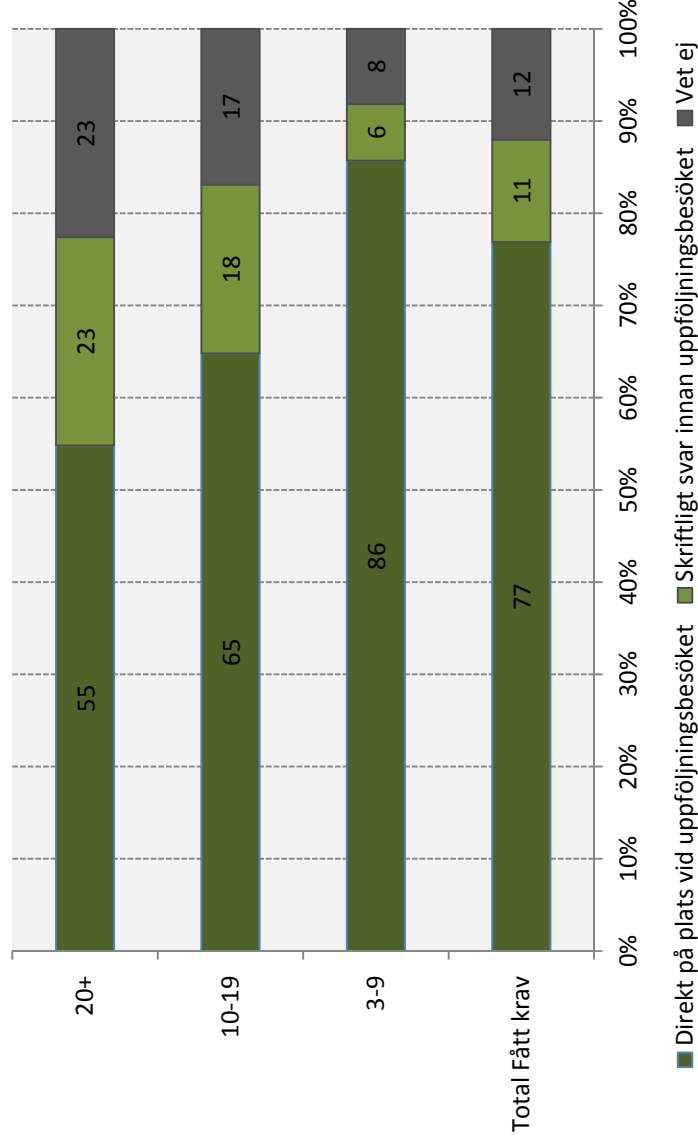
- Närmare 80% föredrar att lämna svar på krav direkt på plats vid uppföljningsbesöket. Större andel bland de minsta företagen.

”Direkt på plats. Man kan diskutera och få mer klargjort.”
(Företag 20+)

”Föredrar skriftligt i förväg. Då kan man hänvisa till vissa paragrafer. Man behöver tänka igenom när man skriver och kan gå tillbaka och kontrollera.”
(Företag 10-19 anställda)

Normalt sett brukar Arbetsmiljöverket begära in skriftligt svar innan uppföljningsbesöket. Vilket av dessa två alternativa sätt att lämna information föredrar du?

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

Svar på krav

- Föredrar att lämna svar direkt vid uppföljningsbesök
- ” Bättre med personlig kontakt”
- ” Enklare att föra dialog”
- ” Effektivare och tidsbesparande”
- ” Svar direkt”
- Föredrar skriftligt svar innan uppföljningsbesök
- ” Hinner tänka efter och förbereda sig”
- ” Bra med dokumentation”

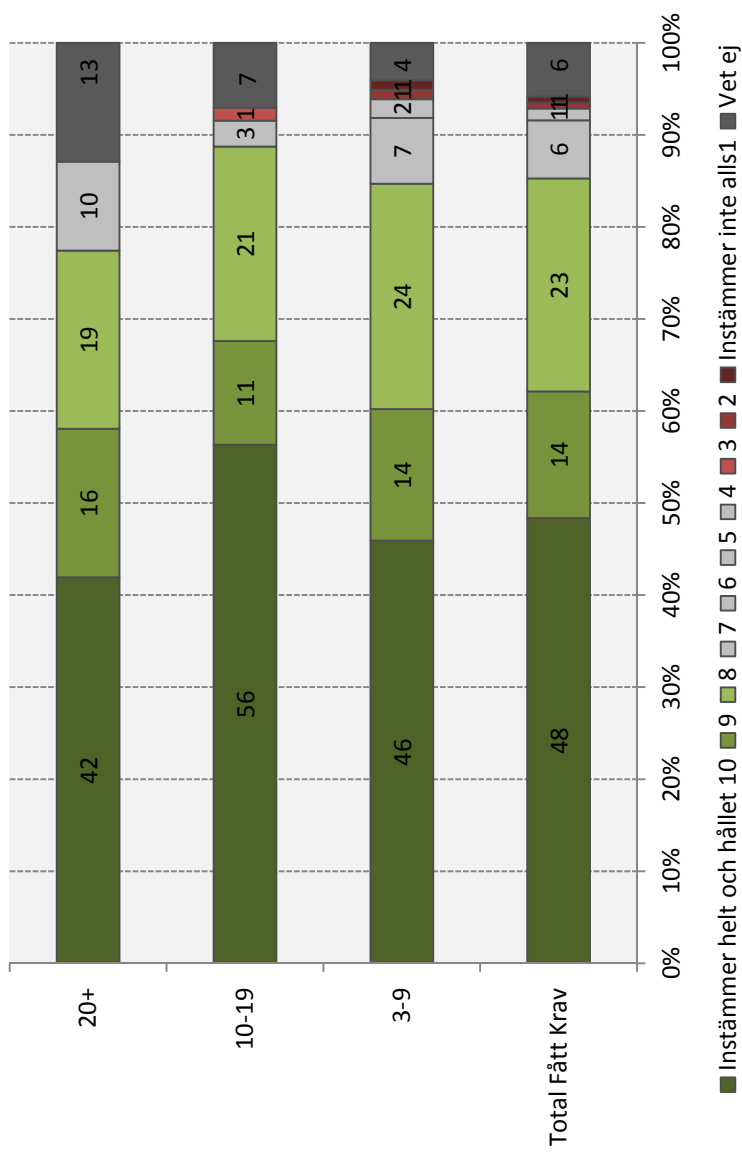

Upplevelse av uppföljningsbesöket

- 85% av företagen anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att inspektörens bemötande vid uppföljningsbesöket var mycket bra.

Inspektörens bemötande vid uppföljningsbesöket var mycket bra

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

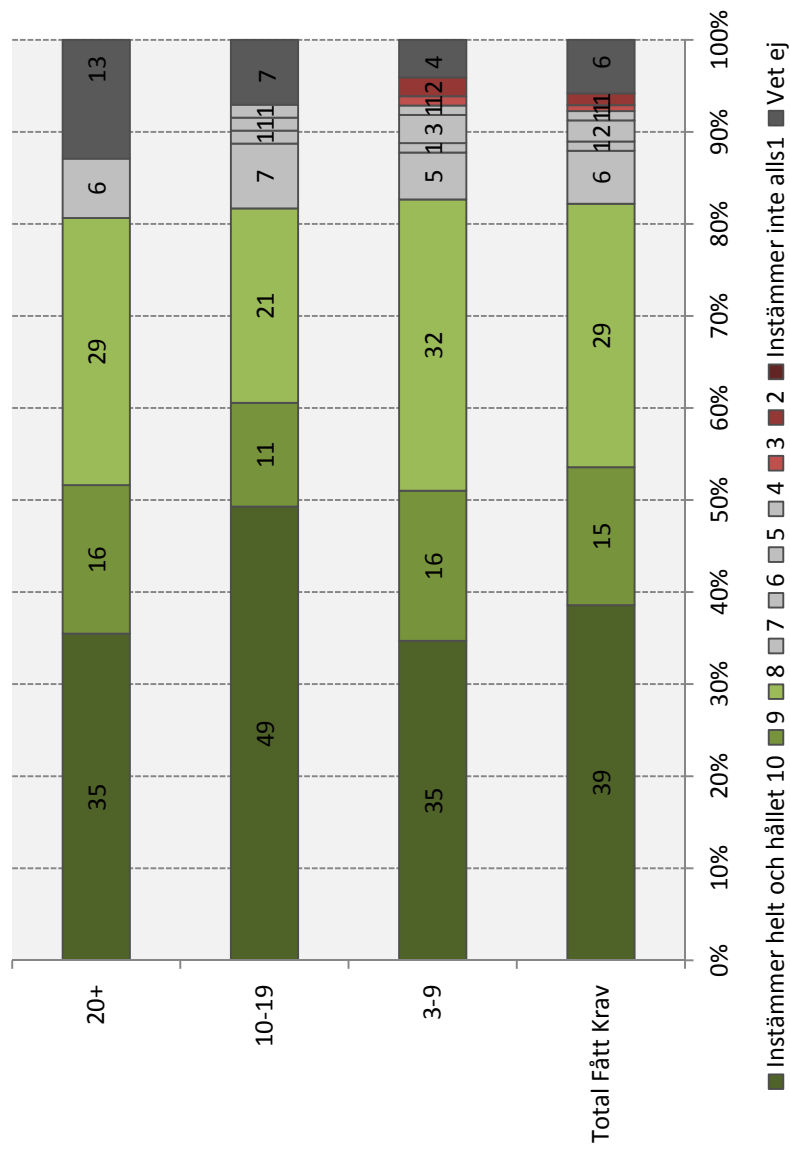

Upplevelse av uppföljningsbesöket

- Drygt 80% av företagen anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att inspektören gav saklig och bra information vid uppföljningsbesöket .

Inspektören gav saklig och bra information.

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

Resultat

Effekt av besök/inspektioner

Företag som har fått krav och
företag som inte har fått krav

Effekt av besök/inspektioner

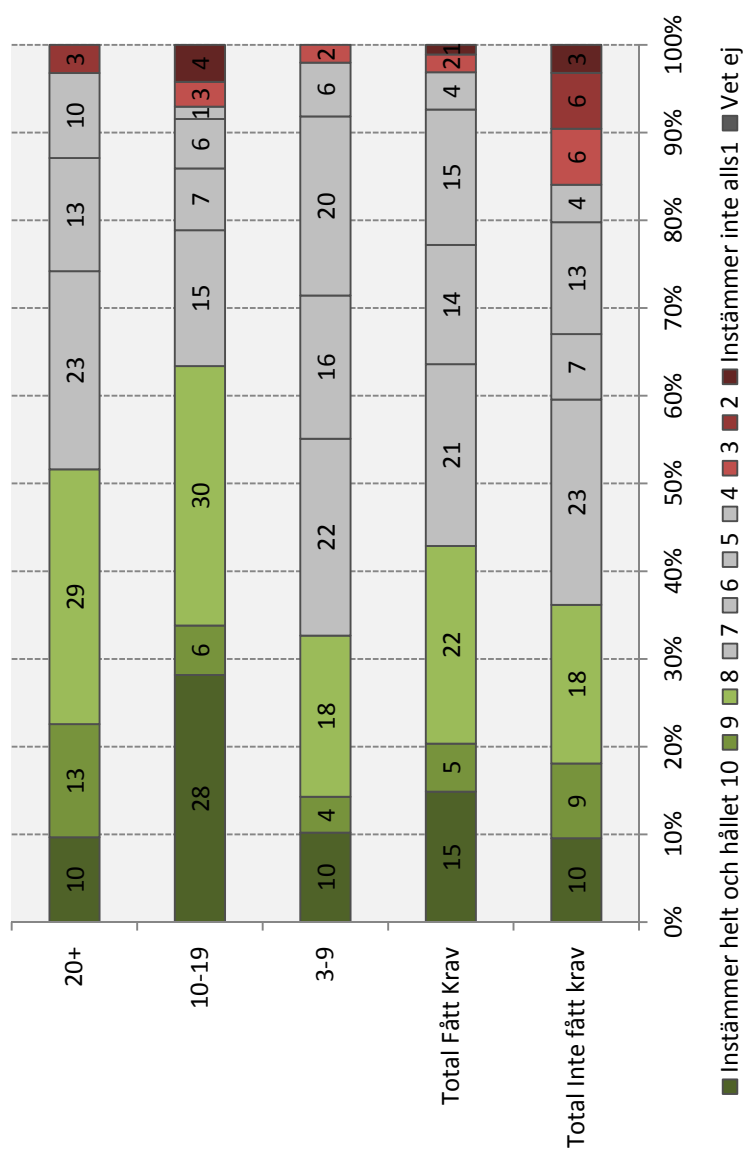
- Runt 40% av alla de inspekterade företagen anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att inspektionen har ökat deras förståelse för hur man kan arbeta med arbetsmiljö-arbete. (Något större andel bland de företag som har fått krav.)

- De större företagen anser i större utsträckning att inspektionen har ökat förståelsen.

"Vi har ändrat mycket när det gäller tänket." (Företag som fått krav 10-19 anställda)
Egentligen inte, men vi har fått en "boost" av besöket." (Företag inte fått krav (20+))

Arbetsmiljöverkets besök/inspektion har ökat vår förståelse för hur man kan arbeta med arbetsmiljöarbete

Bas: Samtliga (Fått krav viktad)

Effekt av besök/inspektioner

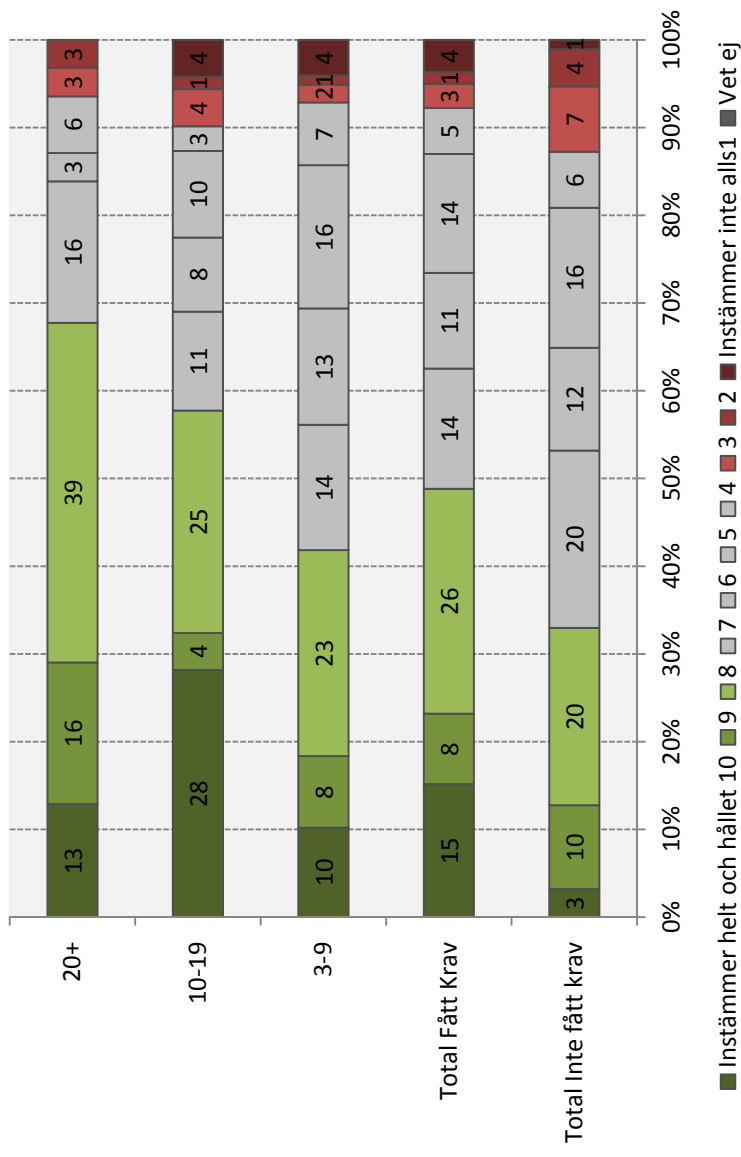
- Det är en större andel av företag som fått krav som i hög utsträckning anser (svarar 8-10) att inspektionen gav tips och idéer. (Närmare 50% jämfört med drygt 30%).
- Gäller framför allt de större företagen.

”Det påverkar inte så mycket, men det som är bra är att det kommer någon och ser på saker och ting med friska ögon.” (Företag har fått krav 20+)

”Absolut, frågan kommer högre upp i mitt och personalens medvetande, efter inspektionen har jag motiverat personalen att bli skyddsombud och låtit all personal gå BAM-utbildning.” (Företag inte fått krav, 20+)

Arbetsmiljöverkets besök/inspektion gav oss nya tips och idéer när det gäller arbetsmiljöarbete

Bas: Samtliga (Fått krav viktad)

Resultat

Kravens betydelse

Företag som fått krav

Effekt av besök/inspektioner

- Drygt 30% av företagen anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att det faktum att de har fått krav har förändrat deras sätt att tänka när det gäller arbetsmiljö .

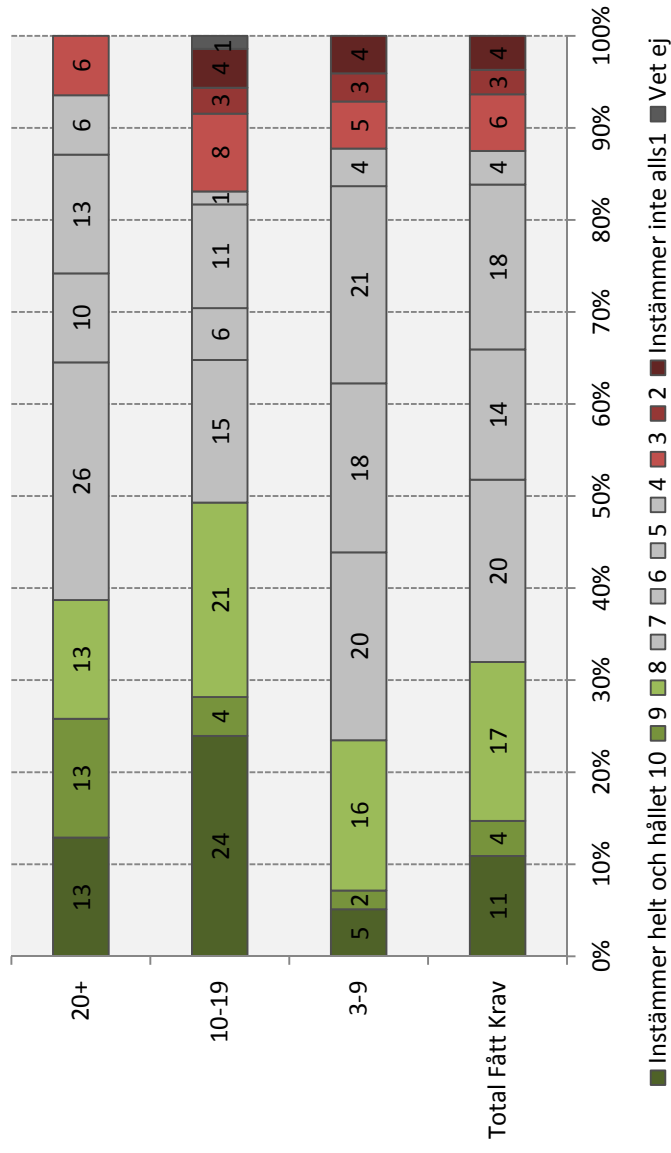
”Viktigt att vi fick krav, annars hade vi kanske inte gjort något.” (Företag 10-19 anställda)

” Det påverkar inte sättet att tänka, men påverkar genom att man får en blåslampa.” (Företag 10-19 anställda)

” Vi har fått veta en massa som vi inte visste.” (Företag 10-19 anställda)

Det faktum att vi har fått krav att åtgärda har förändrat vårt sätt att tänka när det gäller att arbeta fortlöpande med arbetsmiljöfrågor

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

Effekt av besök/inspektioner

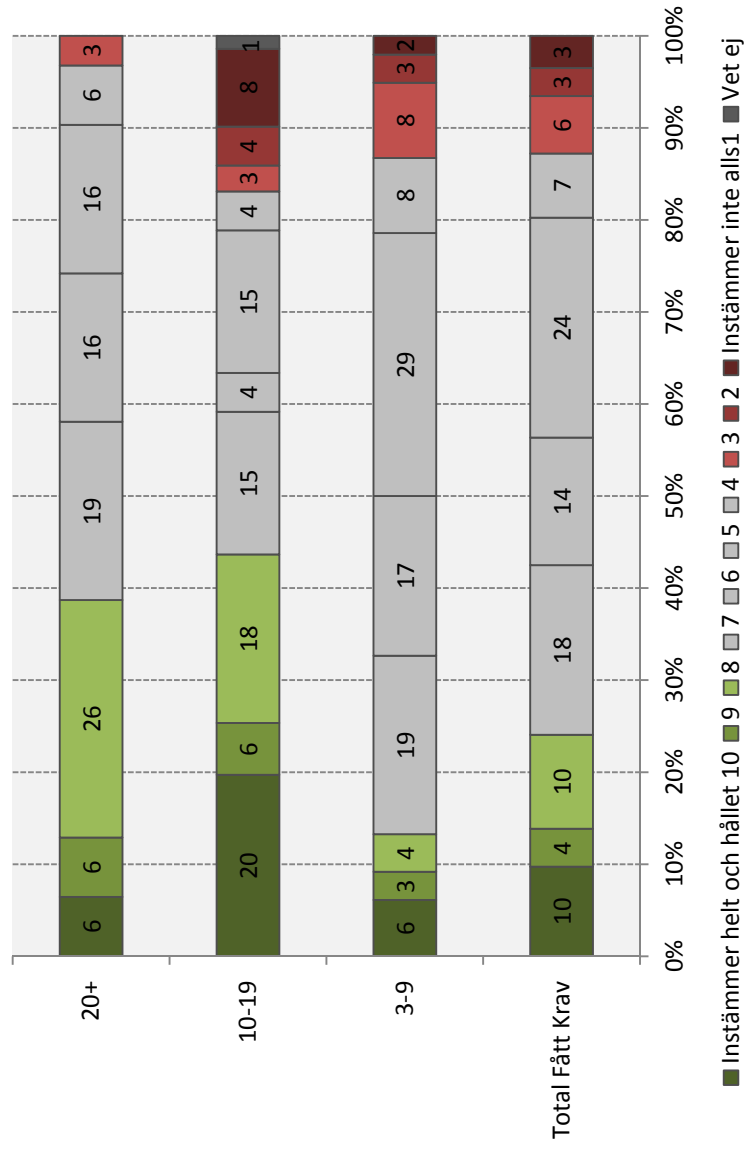
- Ca ¼ av företagen anser i hög utsträckning (svarar 8-10) att kraven har lett till att de arbetar mer med arbetsmiljöfrågor.

- Större andel av de större företagen än de mindre.

”Vi fick en tankeställare, Inspektören kom med vettiga förslag och vi insåg att det inte behöver ta så mycket tid med arbetsmiljöarbete.” (Företag 10-19 anställda)

Det faktum att vi har fått krav att åtgärda har lett till att vårt företag arbetar mer med arbetsmiljöfrågor

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

Betydelsen av att träffa en inspektör

- I djupintervjuerna ställde vi frågan om vilken betydelse det har att man får träffa en inspektör.
- De intervjuade är överens om att det har en stor betydelse.
- Det är samtidigt viktigt att det inte blir för mycket pekpinrar.

” Det är A och O. Ett måste för att kunna förstå och åtgärda. Man diskuterar fram lösningar.” (Företag som har fått krav 10-19 anställda)

” Mycket viktigt! Viktigt att förstå att de kommer för att hjälpa och inte för att stjälpa!” (Företag som inte har fått krav 3-9 anställda)

” Jätteviktigt, en skrivelse bryr man sig inte om. Viktigt att komma med tips och att arbeta förebyggande och inte bara klanka ner. Tänket överlag påverkas mycket av att man får träffa en inspektör.” (Företag som har fått krav 10-19 anställda)

Resultat

Riskbedömning, drivkrafter, tips och idéer, information från AV

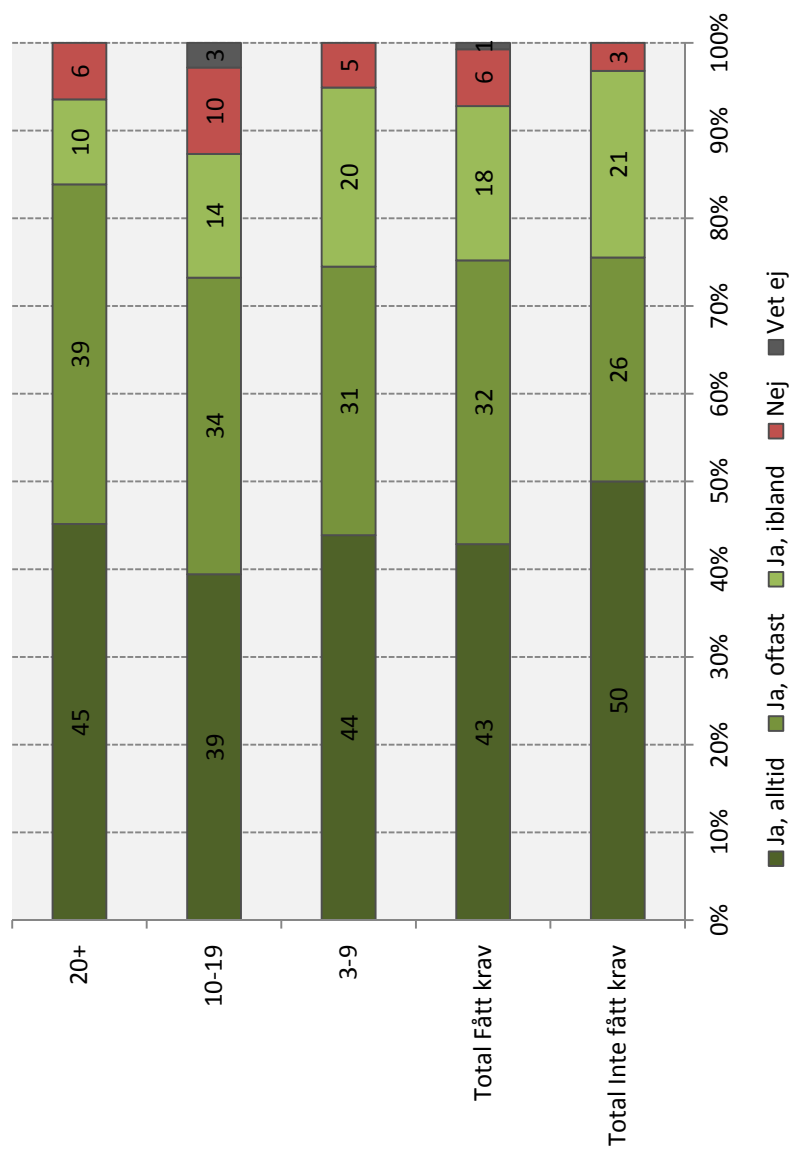
Företag som har fått krav, företag som inte har fått krav

Bedömning av risker

- Hälften av de företag som inte fått krav anger att de alltid arbetar regelbundet med att bedöma risker.
- Andelen är något lägre (43%) bland företag som har fått krav.

Arbetar ni regelbundet med att bedöma risker?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

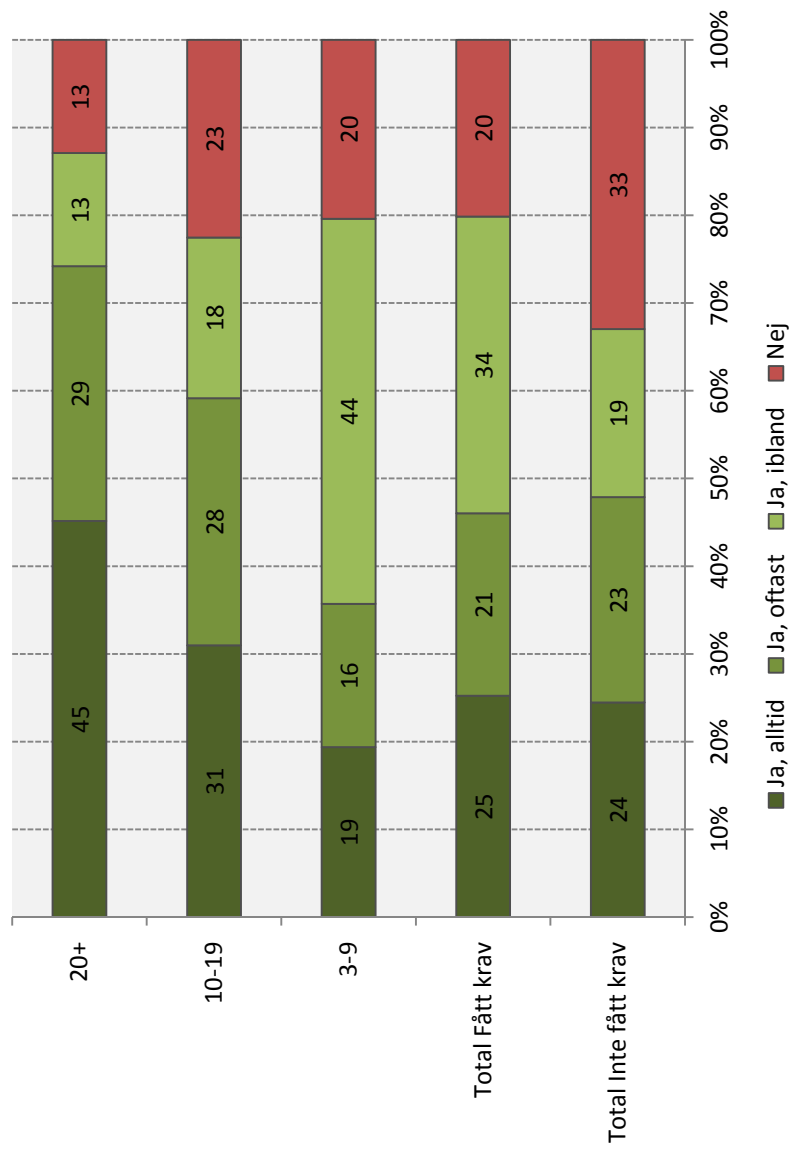

Bedömning av risker

- 1/3 av företagen som inte fått krav dokumenterar inte sina riskbedömningar skriftligt. Något mindre andel bland företag som har fått krav (20%).
- En större andel av de större företagen dokumenterar skriftligt.

Dokumenterar ni era bedömningar av risker skriftligt?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

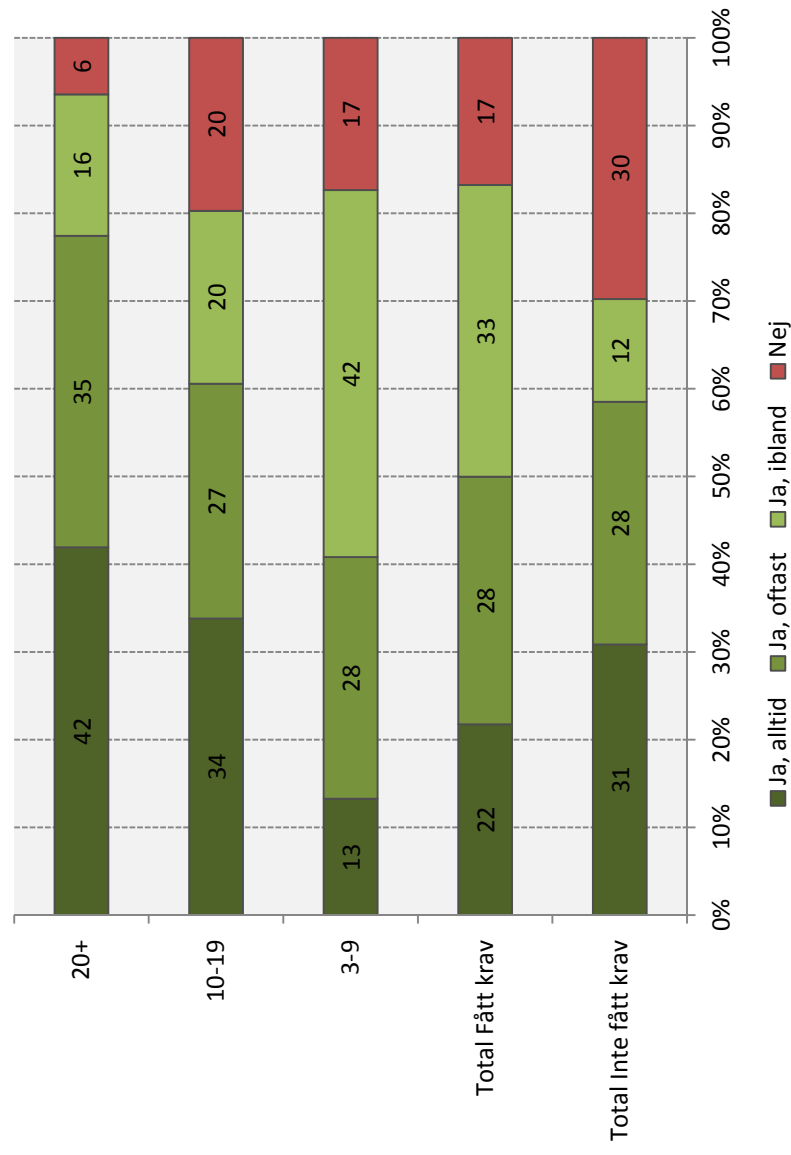

Bedömning av risker

- 1/3 av företagen som inte fått krav gör inte någon skriftlig åtgärdsplan. Jämfört med knappt 20% bland företag som har fått krav.
- De större företagen gör skriftliga åtgärdsplaner i större utsträckning än de mindre företagen.

Gör ni en skriftlig åtgärdsplan för att åtgärda riskerna?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

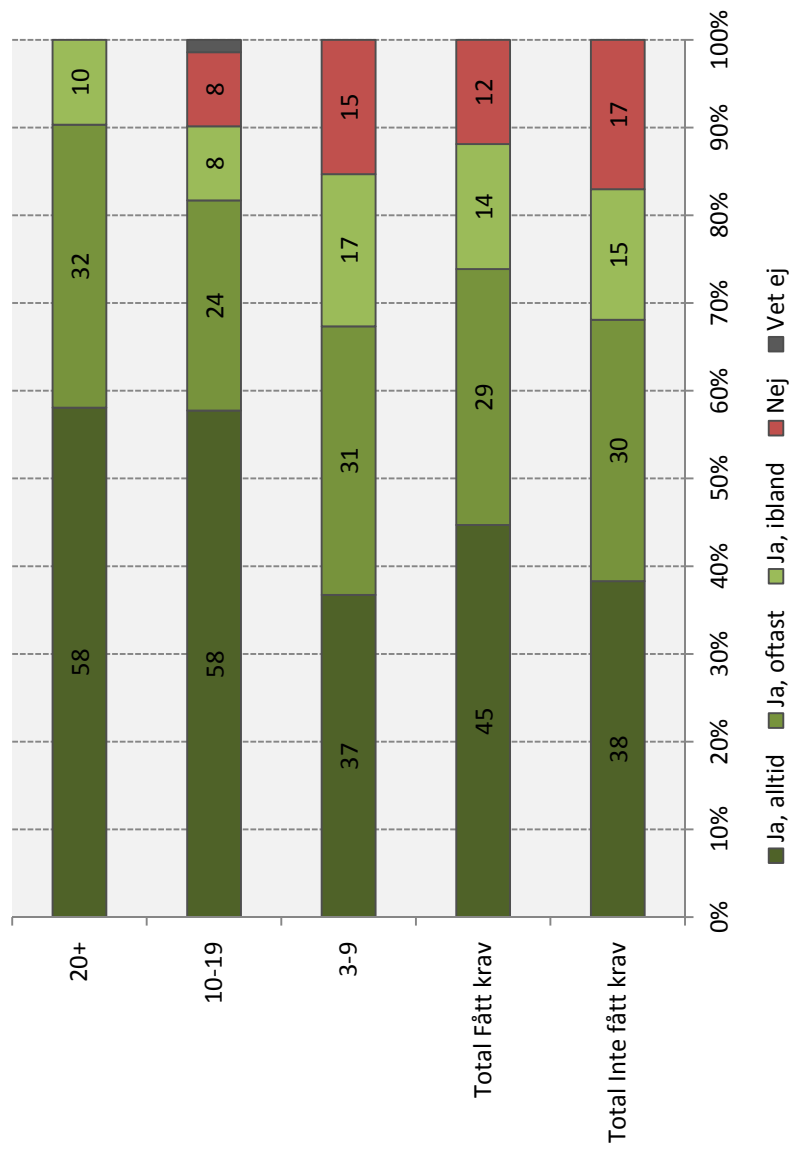

Bedömning av risker

- Uppföljning av åtgärderna genomförs i större utsträckning av de företag som har fått krav, och i störst utsträckning av de större företagen med 20 anställda eller fler.

Gör ni någon form av uppföljning av åtgärderna?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

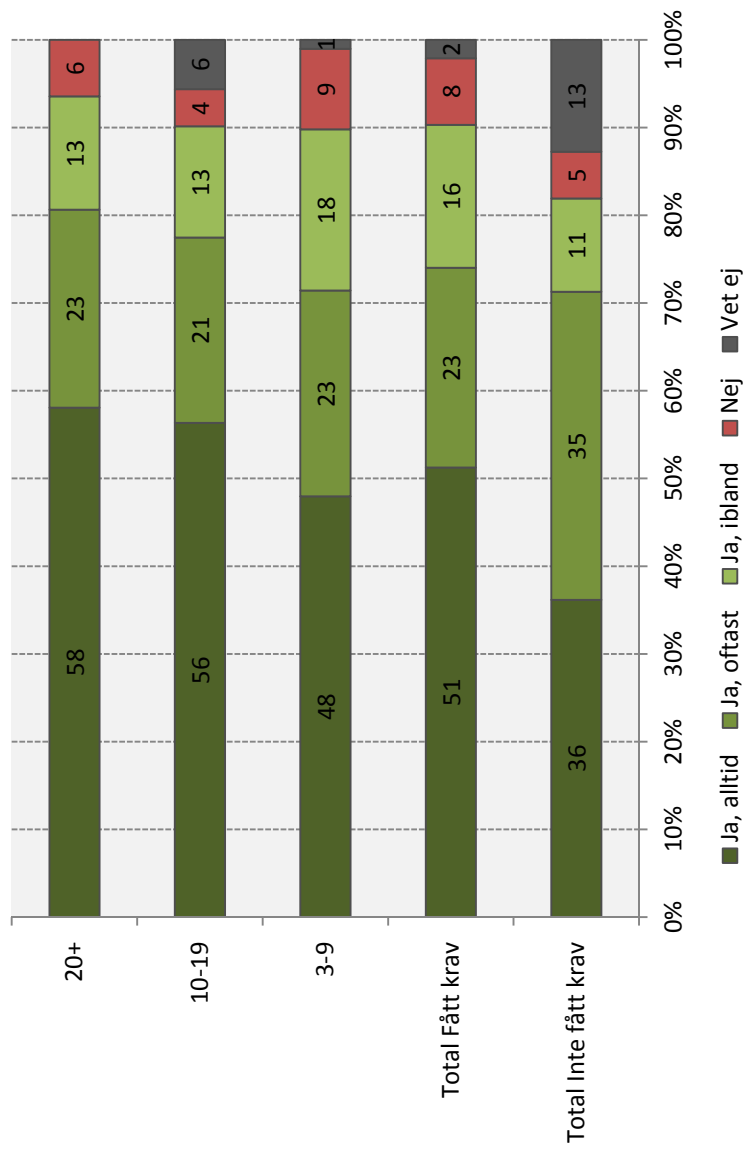

Bedömning av risker

- Drygt 50% av företagen som har fått krav genomför alltid riskbedömningar vid förändringar i verksamheten. Jämfört med drygt 1/3 av företag som inte fått krav.

Gör ni bedömningar av risker vid förändringar i verksamheten?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

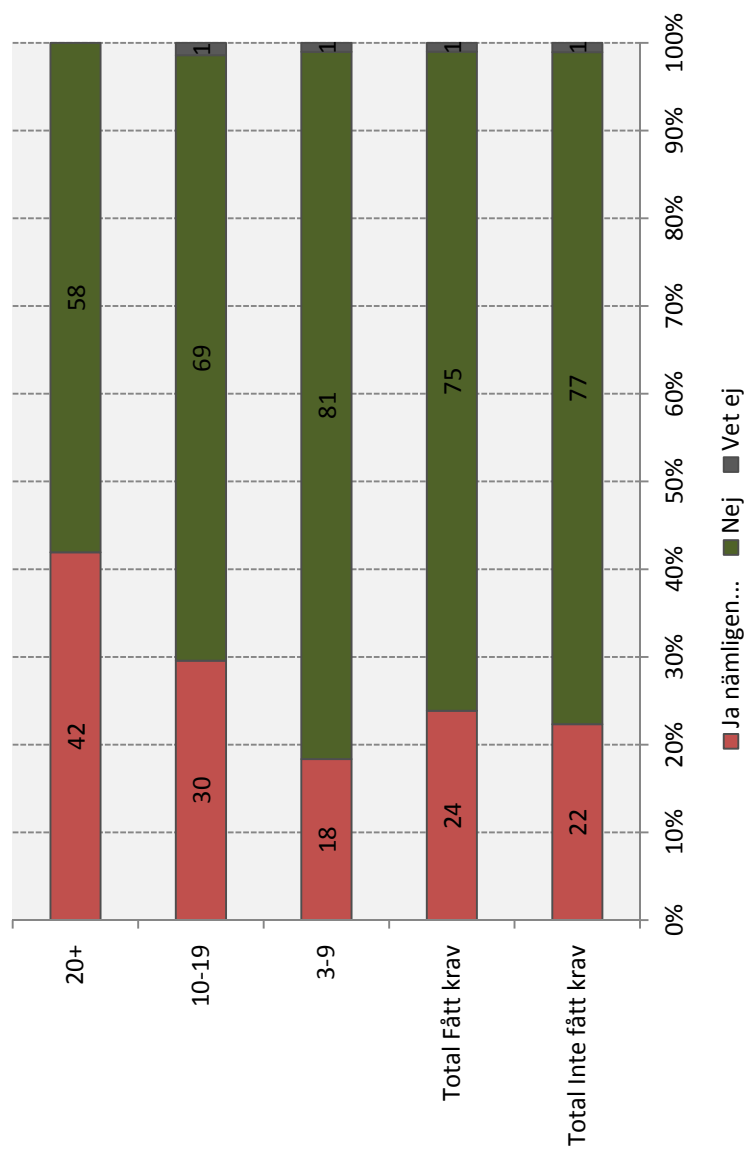

Bedömning av risker

- Cirka 1/5 ser svårigheter med att arbeta systematiskt med riskbedömningar:
 - ”Att alltid vara konsekvent, inte glömma, hålla upppe nivån.” (Företag som inte fått krav)
 - ”Att bedöma vilken nivå man ska lägga arbetet på.” (Företag som inte fått krav)
 - ”Att sätta igång, att det blir av.” (Företag som inte fått krav)
 - ”Man blir hemmablind o tycker ej att det finns risker.” (Företag som fått krav)
 - ”För lite tid, och brist på kompetens, vi är ett litet företag.” (Företag som fått krav)

Finns det några svårigheter med att arbeta systematiskt med riskbedömningar i verksamheten?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Bedömning av risker

- 1/5 anser att arbetet med riskbedömningar kan underlättas:

” Checklista/mall med exempel från t.ex. AV.” (Företag som inte fått krav)

” Mer systemstöd. Att AV fungerar som rådgivare vid frågor kring arbetsmiljöförändringar.” (Företag som inte fått krav)

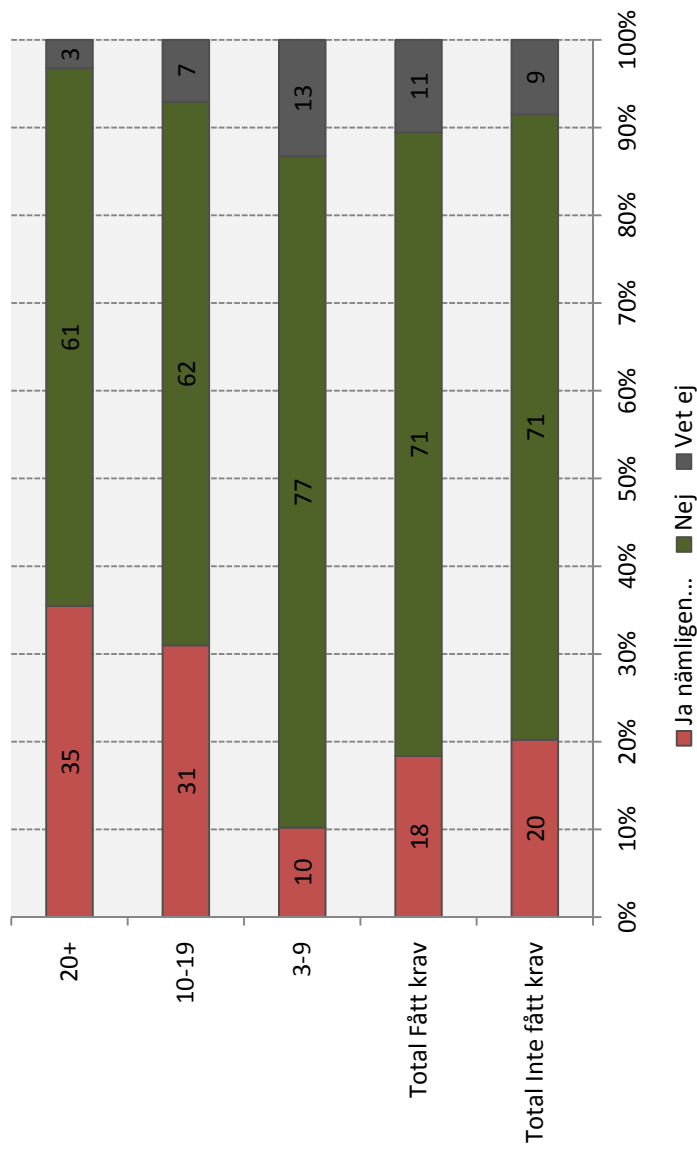
” Lathund, enklare mer praktisk information.” (Företag som fått krav)

”Resurser, tid och personal.” (Företag som fått krav)

”Besök av AV för att kunna diskutera arbetsmiljöfrågor.” (Företag som fått krav)

Finns det något som du anser skulle kunna göra det enklare för ert företag att arbeta systematiskt med riskbedömningar i verksamheten?

Bas: Samtliga (Gruppen ”fått krav” är viktad)

Drivkrafter för att starta arbetsmiljöarbete

- De viktigaste drivkrafterna som företag som inte fått krav nämner är hälsa, miljö och säkerhet.
 - ” Ett bra arbetsklimat, minskad sjukfrånvaro, undvika skaderisker.”
 - ” Omtanke om personalen” .
 - ” Undvika skador, miljö, säkerhet”
 - ” Det blir ingen frånvaro på jobbet, bättre produktivitet.”
 - ” Om man är bra på det här med hälsa och säkerhet så blir de anställda nöjda.”

Tips och idéer från företag som inte fått krav

”Sätt upp ett års schema där alla möten är inplanerade i förväg. Exempelvis skyddsronder, skyddskommittéer, besiktningar och annat förebyggande arbete. Skapa en organisation och delegera ut ansvar.” (Företag 20+)

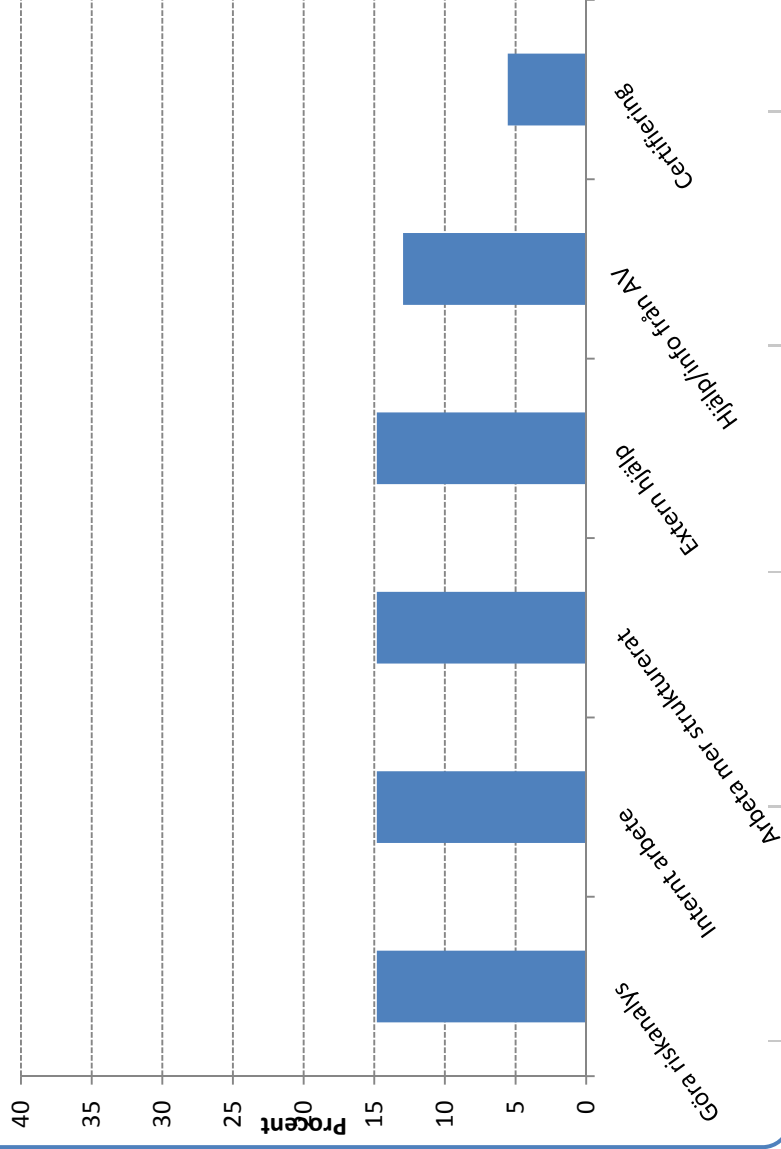
”Skapa engagemang ända ut i yttersta leden t.ex. genom utbildning.” (Företag 20+)

”Samla personalen, ta in förslag och börja åtgärda sådant som är enkelt så att personalen ser att något händer.” (Företag 20+)

”Grunden är att det kommer från ledningen och att man sätter upp en riktig organisation kring arbetsmiljöarbetet.” (Företag 20+)

Har du några tips och idéer till företag som inte arbetar så aktivt med arbetsmiljöfrågor hur de ska komma igång?

Bas: Ej fått krav

Tips och idéer från företag som inte fått krav- Göra riskanalys

Citat från de öppna svaren i telefonundersökningen:

- ” Diskutera med andra företag om olika verktyg för att sköta verksamheten på ett smidigt sätt och göra riskinventeringar.”*
- ” Gör en egen arbetsmiljöplan där miljö och kvalitet ingår. Ta eventuellt hjälp av en konsult. Ta detta på allvar och ge det tid, det lönar sig!”*
- ” Det är viktigt med skyddsronder. Skyddskommittén är ett viktigt forum.”*
- ” Gör en riskanalys och ta fram en arbetsmiljöplan, då är det lättare komma igång.”*

Tips och idéer från företag som inte fått krav- Internt arbete tillsammans med personal

Citat från de öppna svaren i telefonundersökningen:

- ” Att man diskuterar arbetsmiljön, t.ex. vid fikat. Det behöver inte alltid vara på särskilda möten.”*
- ” Göra avstämningar med personal i produktionen regelbundet och göra eventuella förändringar när det behövs.”*
- ” Avsätt en person i en månad för att komma igång, då kommer det sedan att gå bra.”*
- ” Man bör inte vara själv, utan två personer som kan diskutera och även lyssnar på sina anställda. Viktigt!”*
- ” Engagera rätt medarbetare.”*
- ” Ha ett möte där alla har möjlighet att yttra sig.”*
- ” Var aktiv i verksamheten och var ute på plats och se eventuella risker.”*

Tips och idéer från företag som inte fått krav - Arbeta mer strukturerat

Citat från de öppna svaren i telefonundersökningen:

” Enkelt, väl genomtänkt, systematiskt arbete: t.ex. göra arbetsmiljö-ronder regelbundet.”

” Ha en bra checklista och gå igenom den minst en gång per år.”

” Ha rutiner/dokument i en pärm, lättillgängligt.”

” Hitta en enkel struktur: regelbundenhet är viktigt! Aldrig skjuta upp möten, då sänder man fel signaler .”

” Standardisera arbetssättet: hitta att en struktur, visualisera, arbeta med det man får ut samt ifrågasätta processen under tiden man arbetar med den.”

” Ta det enkelt, börja i liten skala och tänk logiskt.”

” Sätta upp riktlinjer och ha rutiner är viktigt.”

Tips och idéer från företag som inte fått krav – Extern hjälp

Citat från de öppna svaren i telefonundersökningen:

” Gå BAM-utbildning, t.ex. Prevent.”

” Läs på föreskrifter, använd Prevents hemsida: checklista för hjälp och stöd, göra fler delaktiga i personalen.”

” Använd Prevents hemsida Inventering/avstämning av var man befinner sig: statusmässig revision.”

” Ta hjälp av t.ex. företagshälsovården eller facket.”

” Ta in externa konsulter som tillsammans med personalen går igenom arbetsmiljön.”

” Utbildning i arbetsmiljöfrågor.”

Tips och idéer från företag som inte fått krav – Hjälp/information från Arbetsmiljöverket

Citat från de öppna svaren i telefonundersökningen:

- ” Att AV kommer på besök och ger information/broschyrer.”*
- ” Att AV skickar ut inspektörer som ger information.”*
- ” Att AV skickar ut informationsmaterial till företag.”*
- ” Boka ett möte med AV som informerar.”*
- ” Läs på AV:s hemsida.”*
- ” Ta del av AV:s snabbguider för systematiskt arbetsmiljöarbete.”*

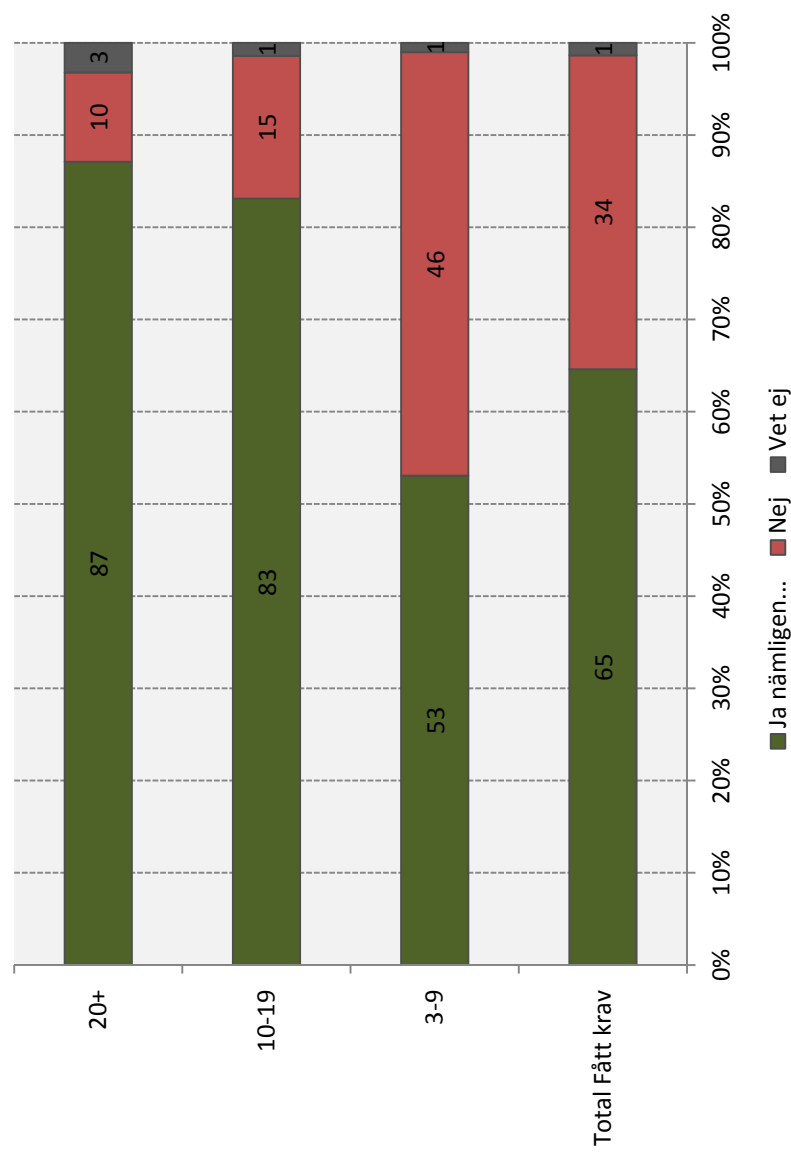

Information från Arbetsmiljöverket

- Av de som använder information från AV anger 51% av företag som fått krav hemsidan, 16% AFS:ar och 25% övrigt.
"Information om arbetsmiljö och säkerhetsrisker" (Företag som fått krav)
"Vi går alltid in på hemsidan." (Företag som fått krav)
"Mallar och lagar." (Företag som fått krav)
"De små orange föreskrifterna, ibland kollar vi på checklistor på internet." (Företag som fått krav)
"Protokoll för upp-följning av risker." (Företag som fått krav)

Använder ni någon information från Arbetsmiljöverket?

Bas: Samtliga Fått krav (viktad)

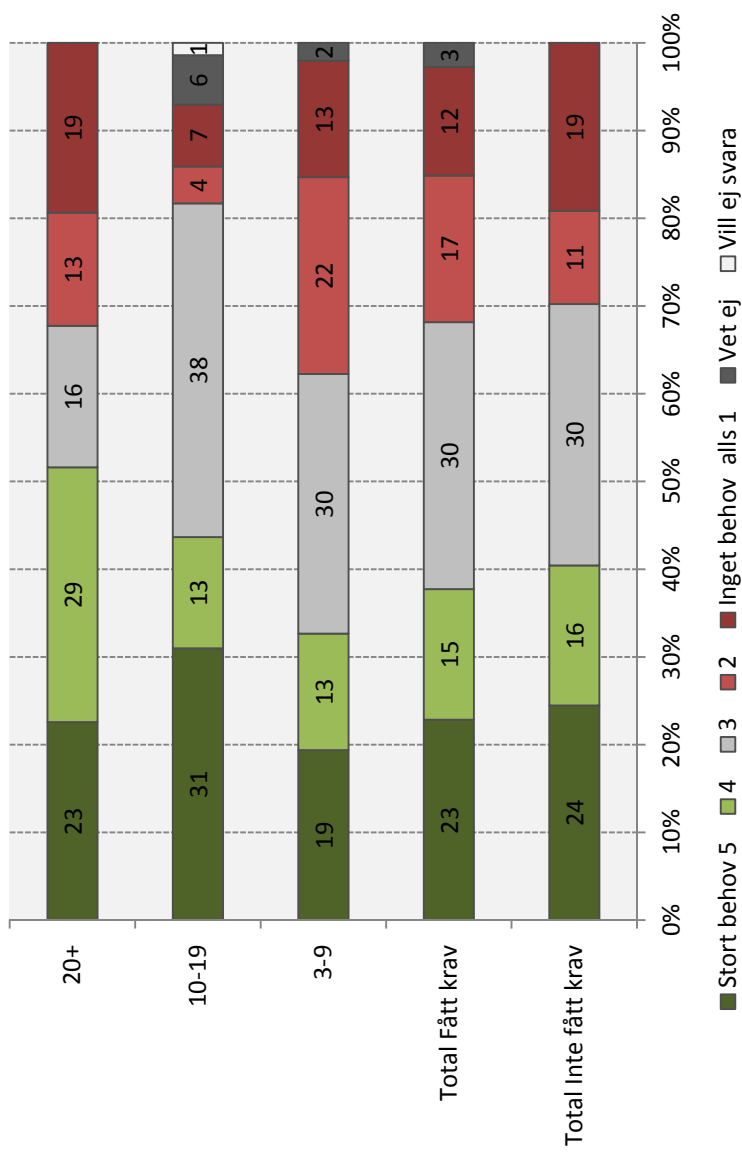

Behov av information från Arbetsmiljöverket

- 40% av företagen anger att de har ett stort behov av information om lagar och förordningar för sin bransch.

Behov av information om lagar och förordningar för er bransch

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

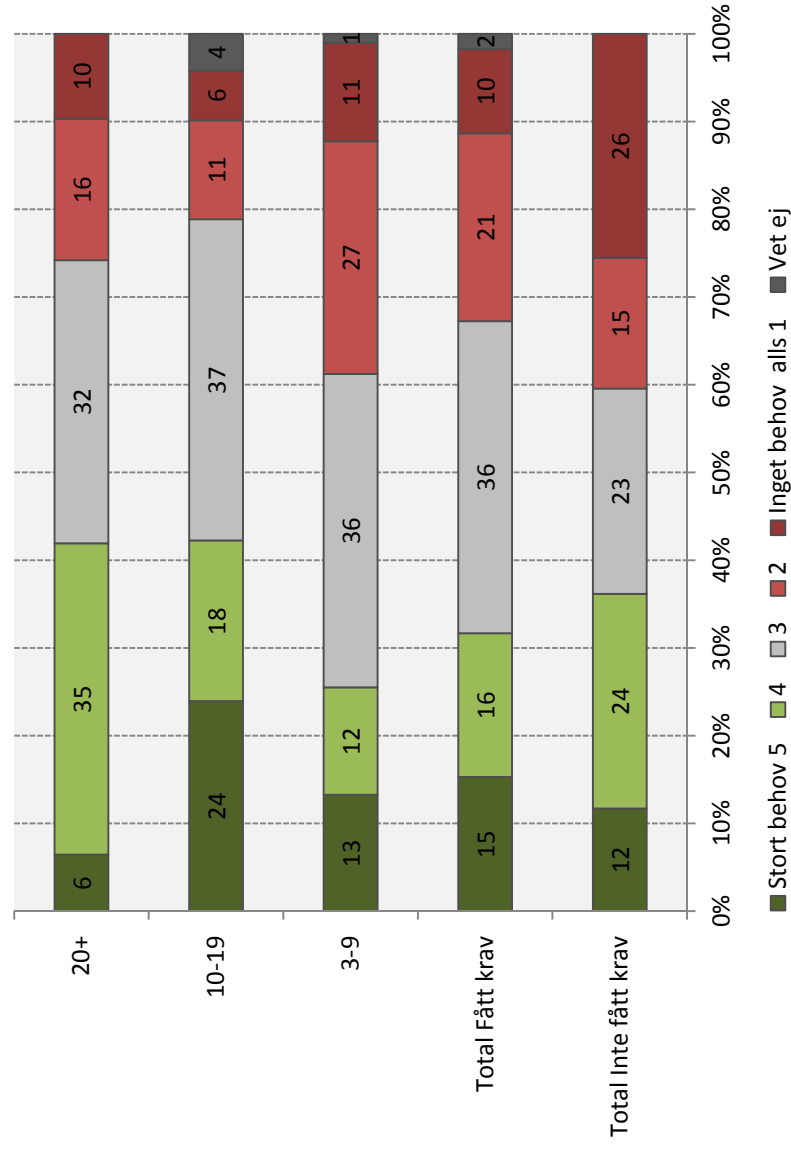

Behov av information från Arbetsmiljöverket

- Drygt 30% av företagen anger att de har ett stort behov av information om systematiskt arbetsmiljöarbete. De större företagen i större utsträckning än de små.

Behov av information om systematiskt arbetsmiljöarbete

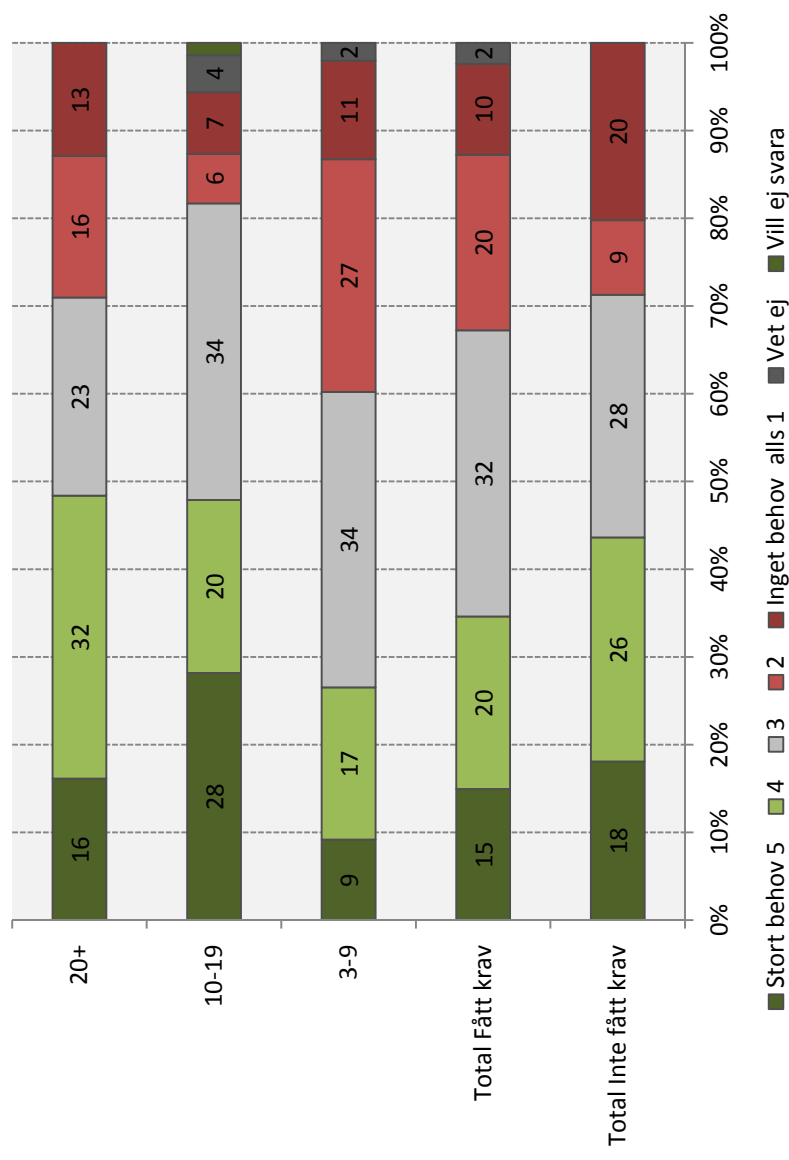
Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Behov av information från Arbetsmiljöverket

- Mellan 30 och 45% av företagen på totalnivå anger att de har ett stort behov av information om sin bransch och arbetsmiljö.

Behov av information om er bransch och arbetsmiljöfrågor
Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

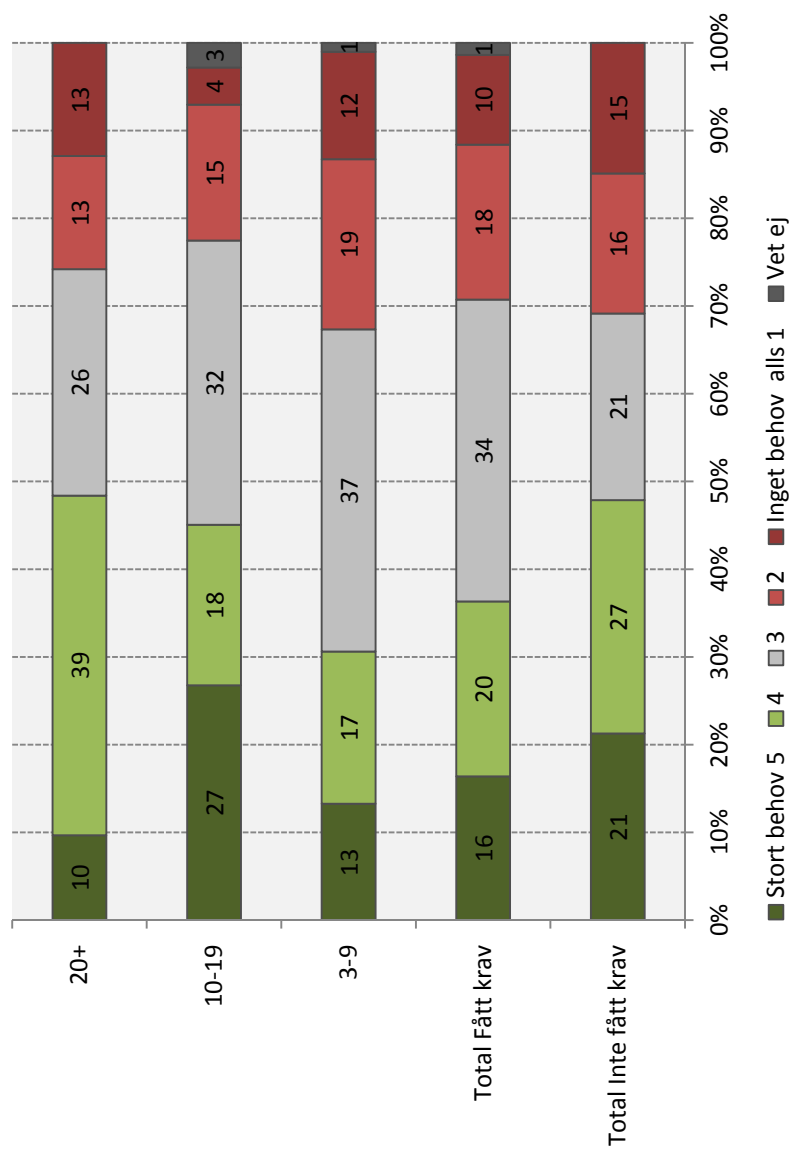

Behov av information från Arbetsmiljöverket

- Närmare 50% av företagen som inte fått krav och ca 35% av företagen som fått krav anger att de har ett behov av information av riskbedömningar. De större företagen i större utsträckning än de små.

Behov av information om riskbedömningar

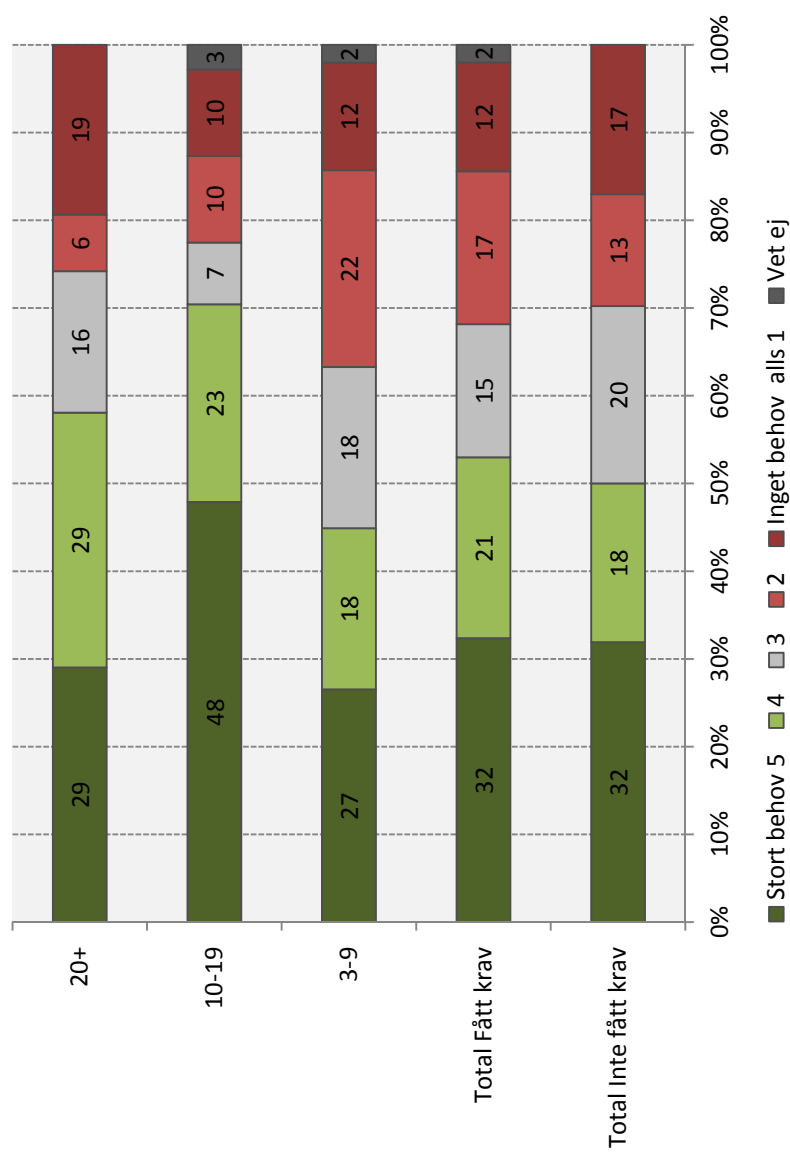
Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Behov av information från Arbetsmiljöverket

- Ca 50% av företagen på totalnivå anger ett behov av mallar som stöd i arbetet med riskbedömningar. De större företagen i större utsträckning än de mindre.

Behov av mallar som stöd i arbetet med riskbedömningar
Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Behov av information från Arbetsmiljöverket – annan information företagen har behov av

- *"Fler exempel på god arbetsmiljö".*
- *"Få utskick av var man skadar sig mest (och på olika lösningar):statistik. Då kan man förebygga bättre och sätta in resurser där det som mest behövs".*
- *"Att AV har en mer rådgivande funktion är mycket önskvärt".*
- *"Vill kunna ställa frågor till AV".*
- *"Om AV kunde besöka oss och ha övning i nödsituationer, första hjälpen mm. skulle vara mycket bra!"*
- *"Om hur man kan jobba med beteende och attityder".*
- *"Information om nya eller förändrade lagar".*
- *"En kontaktperson som man alltid kan kontakta när man behöver".*

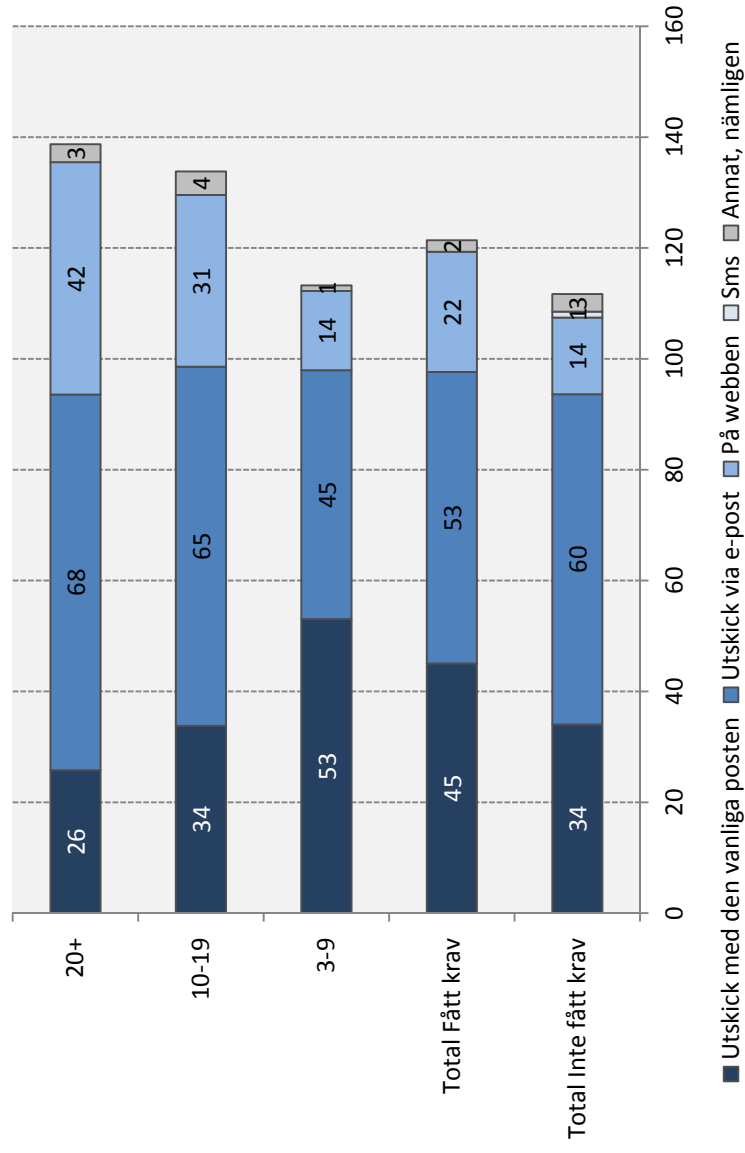

Behov av information från Arbetsmiljöverket - kanaler

- Utskick via e-post följd av utskick med vanlig post är de mest efterfrågade kanalerna.
- Företag med 20 eller fler anställda använder gärna webben i större utsträckning än de minsta företagen (3-9 anställda).

När det gäller information från Arbetsmiljöverket, hur skulle ni helst vilja få den, via vilken eller vilka kanaler?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

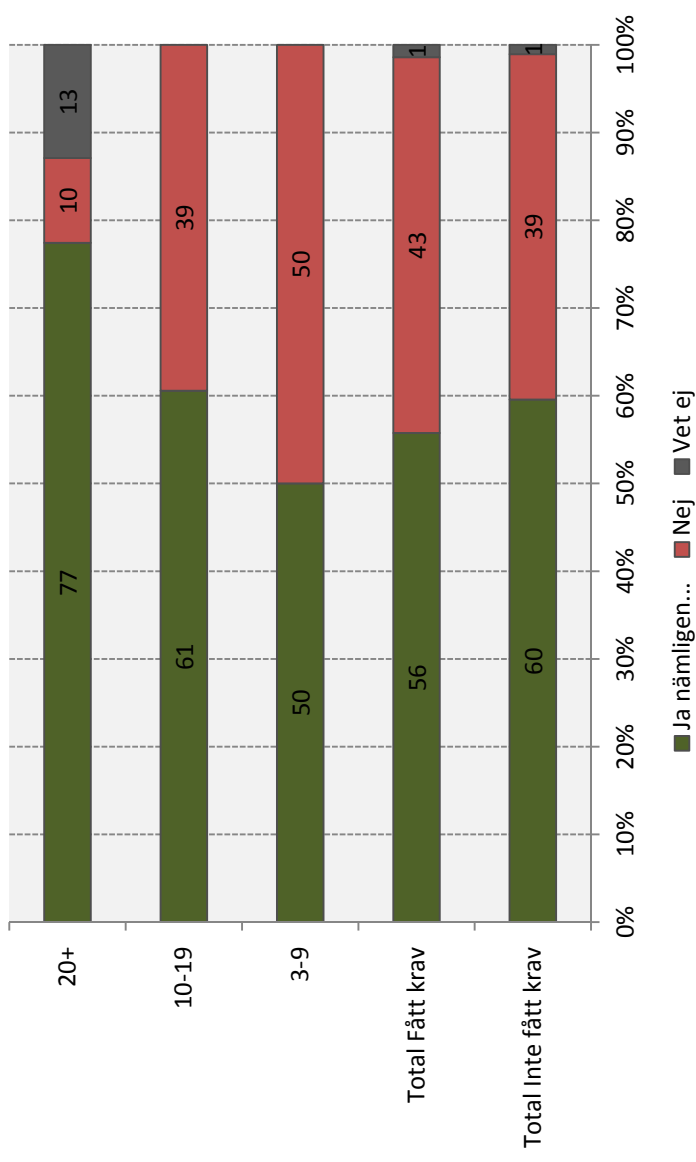

Användning av annat material i ert arbetsmiljöarbete

- Information från fackförbund/ branschorganisation.
- Eget material som egna mallar, miljö- och kvalitetssystem, checklistor mm.
- Olika typer av certifieringar.
- Företagshälsövård, Prevent.

Använder ni er av något annat material/metod i ert arbetsmiljöarbete som inte kommer från Arbetsmiljöverket?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

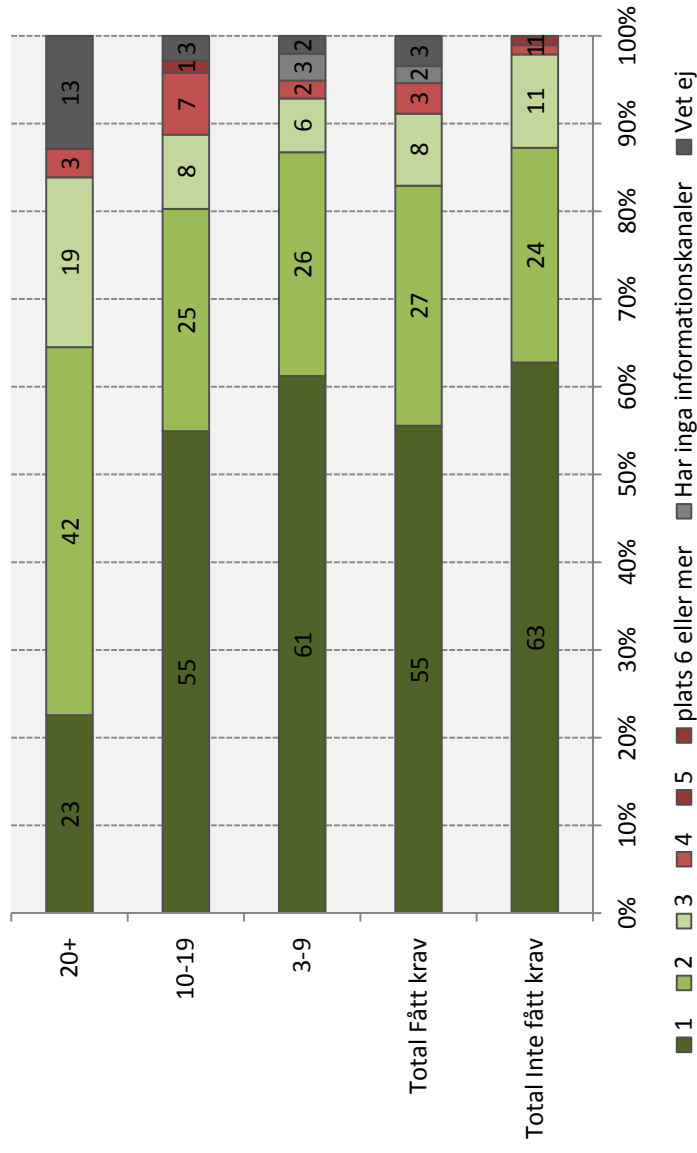

Prioritering av informationskanaler

- Mellan 55% och 63% av företagen på totalnivå anger att AV kommer på plats nummer 1.
- Större andel av de mindre företagen än de större använder AV i första hand.

Om ni skulle prioritera era informationskanaler när det gäller arbetsmiljöarbete, på vilken plats skulle ni säga att Arbetsmiljöverket kommer? Plats nummer...?

Bas: Samtliga (Gruppen "fått krav" är viktad)

Sammanfattning, skillnader och slutsatser

Utifrån den kvalitativa och den kvantitativa undersökningen

Sammanfattning

Kännedom

- Kännedomen om Arbetsmiljöverket är betydligt lägre bland företag som har fått krav än bland företag som inte har fått krav (65% av de som inte har fått krav anger i hög utsträckning att de känner till Arbetsmiljöverket jämfört med 40% av de som har fått krav).
- Kännedomen är i synnerhet låg bland företag med 3-9 anställda. Endast ¼ av företagen anger i hög utsträckning att de känner till Arbetsmiljöverket och deras uppdrag mycket väl.

Information inför inspektionsbesök

- Mellan 60 % och 70% av företagen anser i hög utsträckning att informationen är tillräcklig.
- Framförallt små företag (3-9 anställda) som fått krav önskar i hög utsträckning en större tydlighet när det gäller syftet med och innehållet i inspektionsbesöket.

Sammanfattning

Upplevelse av inspektionsbesök

- Inspektörens bemötande upplevdes av de allra flesta som mycket bra (80-90% anger detta i hög utsträckning) under både inspektionsbesöket och uppföljningsbesöket. Ungefär lika stor andel upplevde att inspektören gav saklig och bra information.
- Även inspektörens förklaring av syftet med inspektionen och kunskap om de frågor som inspektionen handlade om upplevdes av majoriteten som mycket bra (70-80% anger detta i mycket hög utsträckning).
- De företag som inte hade fått krav var något mer positiva än de som fått krav.

Upplevelse av krav

- 65% av de företag som fått krav anser i hög utsträckning att kraven var rättvisa och rimliga. De större företagen i större utsträckning än de mindre.
- Ca 1/3 av företagen kände inte till bristerna innan inspektionen.

Sammanfattning

Inspektionsmeddelandet

- 80% av de företag som fått krav anser i hög utsträckning att det i det skriftliga inspektionsmeddelandet framgick tydligt vad som skulle åtgärdas.
- Drygt hälften av företagen bokade uppföljningsbesök direkt vid inspektionsbesöket. Av dessa uppger 90% i hög utsträckning att detta förfaringssätt var positivt.

Svar på krav

- 80% av de företag som fått krav anger att de föredrar att lämna svar på krav direkt vid uppföljningsbesöket. Skälen är framförallt tidsbesparing och att det är enklare att föra dialog när man träffar en inspektör samtidigt som svar lämnas.
- De som föredrar att lämna svar skriftligt i förväg anger att man då hinner tänka efter och förbereda sig bättre samt att det är bra med dokumentationen.

Sammanfattning

Effekt av inspektionsbesök

- Runt 40% av de inspekterade företagen anser i hög utsträckning att inspektionen har ökat deras förståelse för hur man kan arbeta med arbetsmiljöfrågor.
- Företagen anser att de fick tips och idéer när det gäller arbetsmiljöarbete.
- Det faktum att företagen får krav att åtgärda påverkar genom att det leder till konkreta åtgärder, men sätter också fokus på arbetsmiljöfrågan.
- Företagen är överens om att det är av stor vikt att de får träffa en inspektör. Många företag anser att dialogen som de för med inspektören är mycket värdefull oavsett om man har fått krav eller inte.

Sammanfattning

Bedömning av risker

- Ungefär en femtedel av företagen, både bland de som fått krav och de som inte fått krav, ser svårigheter med att arbeta systematiskt med riskbedömningar och möjligheter att underlätta det arbetet med stöd. Stöd kan t.ex. vara checklistor, mallar och rådgivning.

Drivkrafter

- Många företag ser tydliga drivkrafter till att starta ett arbetsmiljöarbete och har tips om hur man kan komma igång med arbetsmiljöarbetet. Drivkrafterna handlar om hälsa, säkerhet och miljö. Flera företag nämner i djupintervjuerna att om företaget har en god arbetsmiljö så ökar även produktiviteten.

Prioritering av informationskanaler

- Mellan 55% och 63% av företagen anger AV som den källa de i första hand använder när det gäller information om arbetsmiljöarbete.

Skillnader mellan företag som har fått krav och företag som inte har fått krav

- Generellt är skillnaderna mellan de två huvudmålgrupperna inte är så stora. Den största skillnaden handlar om kännedomen om Arbetsmiljöverket. Här skiljer det 25 %-enheter mellan målgrupperna.
- Kännedomen är betydligt högre bland de företag som inte har fått krav. (65% av företagen som inte har fått krav jämfört med 40% av företagen som har fått krav anger i hög utsträckning att de känner till AV och deras uppdrag mycket väl.)
- Det är en större andel av de företag som inte har fått krav som i hög utsträckning anser att informationen inför besöket var tillräcklig.
- De som inte har fått krav upplevde generellt inspektionsbesöket något mer positivt än de företag som har fått krav.

Skillnader mellan företag som har fått krav och företag som inte har fått krav

- De företag som har fått krav upplever att inspektionen har ökat deras förståelse för hur man kan arbeta med arbetsmiljöarbete i något större utsträckning än de företag som inte har fått krav.
- Ungefär lika stor andel i de olika målgrupperna anger att de arbetar regelbundet med att bedöma risker. Däremot är det en något större andel av företag som har fått krav som anger att de dokumenterar risker skriftligt, gör åtgärdsplaner, följer upp och gör bedömning av risker vid förändringar.
- De företag som inte har fått krav har ett större behov av information om systematiskt arbetsmiljöarbete och riskbedömningar. Däremot har de företag som har fått krav ett något större behov av mallar.

Kontaktuppgifter

- Krister Runebrand, Analyschef
- Christina Törneman, Senioranalytiker

ARBETSMILJÖ
VERKET

Arbetsmiljöverket
112 79 Stockholm
Besöksadress Lindhagensgatan 133
Telefon 010-730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se
www.av.se

Den här rapporten kan laddas ner från vår webbplats
www.av.se/publikationer/rapporter/

ISSN 1650-3171

Vår vision: *Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö*